

“ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ,,

Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΑΘΩ,

ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Τὴν τελευταίαν πενταετίαν, εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τέσσαρες μελέται, τοῦ διαπρεποῦς Ὑψηλοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργίῳ Παιδείας κ. Ἀνδρ. Φυτράκη, μὲ κεντρικὸν θέμα τὸν Μοναχισμόν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

«Τὰ ιδεώδη τοῦ Μοναχικοῦ βίου», Μαρτύριον καὶ Μοναχικὸς βίος», «Ταῖς τῶν δακρύων ῥοαῖς» καὶ «Οἱ Μοναχοὶ ὡς κοινωνικοὶ ἐργάται καὶ διδάσκαλοι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ».

Διὰ τῶν ἀνωτέρω μελετῶν ὁ κ. Φυτράκης παρέχει ἀνεκτίμητον ὑπηρεσίαν εἰς τὸν Μοναχισμόν, ἀνιστῶν ἐκ τῆς λήθης καὶ ἀδιαφορίας ἐν ιδεῶδες, ὅπερ συνεταύτισε τὴν ὑπαρξίν του μὲ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὰς πολιτιστικὰς προσπαθείας τοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν εἰσέτι χρόνων.

Ὁ συγγραφεύς, ἀνατρέχων εἰς ἀγιολογικὰς πηγὰς τοῦ ὑπὸ μελέτην θέματος, ἀποδεικνύει ἐπιστημονικώτατα τὰ αἷτια τῆς γενέσεως τοῦ Μοναχικοῦ ιδεώδους, διαλύων οὕτω τὰς διαφόρους ἀστηρίκτους ὑποθέσεις καὶ θεωρίας ξένων καὶ ἡμετέρων θεολόγων καὶ συμβάλλει θετικῶς, διὰ τῶν μοναδικῶν εἰς τὸ εἶδος των μονογραφῶν, εἰς τὴν μᾶλλον ὀρθὴν τοποθέτησίν του.

Αἱ τρεῖς πρώται μελέται ἀποτελοῦν μεθοδικὴν συλλογὴν ἀποφθεγμάτων, δι' ὧν, παρὰ τὴν σχετικὴν μονομέρειάν των, ἐμφανίζεται ἡ ἀντίληψις τῶν Μοναχῶν μέχρι τοῦ 10ου αἰῶνος

καὶ διατυποῦται, οἶονεὶ, διάγραμμα ἐφ' οὗ ἐθεμελιούτο τὸ μοναστικὸν ἰδεῶδες.

Ἡ τετάρτη μελέτη, ἔκδοσις 1950, ἀποβαίνει τὸ ἐπιστέγασμα τῶν ἐν λόγῳ μελετῶν, δι' ἧς πειρᾶται ὁ σ. νὰ συναρμώσῃ τὰς ἐπὶ μέρους τῶν Μοναχῶν ἀντιλήψεις, εἰς ἓν ὁλοκληρωμένον θεωρητικὸν σύστημα, εἰς ἓνα θεσμόν, καὶ καταστοχάζεται νὰ ἀποκαλύψῃ τὰς παρανοηθείσας, τάχα, σήμερον πραγματικὰς αὐτοῦ κατευθύνσεις.

Ἐπὶ τῆς τετάρτης πραγματείας τοῦ κ. Φυτράκη θ' ἀσχοληθῶμεν.

Τὸν μελετητὴν τοῦ Μοναχισμοῦ, ποὺ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐν τῷ συνόλῳ του σύλληψιν καὶ παρουσίαςιν, δέον ὅπως, μὴ τὸν ἀπασχολήσῃ μόνον ἡ σπερματικὴ κατάστασις, εἰς ἣν εὐρίσκειτο κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς διαμορφώσεώς του, οὔτε ἡ ἑυστή καὶ ἄμορφος ἐποχὴ τῆς ἐξελίξεώς του, ἀλλὰ κυρίως ἡ ὀριστικὴ ἀποκρυστάλλωσίς του.

Ἐφ' ὅσον κρίνωμεν ἓνα θεσμόν, κεκτημένον βαθυτάτην χριστιανικὴν θεώρησιν, διανύοντα τὸν 17ον ἤδη αἰῶνα τῆς ὑπάρξεώς του, ἀπὸ ἕξ αἰῶνων ὄριμον, μηδεμίαν ὑποστάντα μεταβολήν, θεμελιωμένον ἐπὶ τὴν πέτραν, ἣν ἐλάξευσεν ἡ ἀγιότης καὶ τὸ κῦρος τῶν Πατέρων, δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τόσον ἀπὸ πλευρᾶς ἱστορικῆς ἐξελίξεως, οὔτε οἱ σταθμοί, δι' ὧν διήλθε, δύναται νὰ ἐπηρεάσωσι τὰ συμπεράσματά μας ἐν τῇ κριτικῇ ἀναλύσει ἑνὸς πλήρους θεωρητικοῦ συστήματος.

Ἐν τούτοις, ἐν τῇ σχολιαζομένῃ μελέτῃ τοῦ κ. Φυτράκη, καθίσταται λίαν αἰσθητὴ ἡ ἀπουσία πηγῶν μεγίστου κύρους, ἢ παράθεσις τῶν ὁποίων, θὰ καθίστα δυσχερεῖς τὰς «θέσεις» τοῦ συγγραφέως. Ἐννοῶμεν τοὺς Νηπτικὸς Πατέρας καὶ τοὺς περὶ νήψεως λόγους αὐτῶν τούτων τῶν Ἀγίων Πατέρων, τῶν «ἀποκλινόντων» ὑπὲρ τῆς κοινωφελοῦς δράσεως τῶν Μοναχῶν.

Οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ, βέβαια, τὴν ἐμβροθίειαν τοῦ κ. Φυτράκη περὶ τὸ προκείμενον θέμα, εἰς δ' ἰδιαιτέραν ἔχει ἐπίδοσιν, ἢ τὴν ἐπιστημονικὴν του χρηστότητα, ἢ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Μοναχισμόν. Ἀλλὰ μὴ ἱκανοποιούμενος, φαίνεται, ἐκ τῆς σημερινῆς ἀποδύσεώς του—ὡς καὶ ἡμεῖς ἄλλωστε—ἐσημάτισε τὴν ἀντίληψιν, ὅτι διὰ ν' ἀποβῇ ζωντανὸς χριστιανικὸς

θεσμός, πρέπει νὰ τεθῆ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κοινωνίας, κατὰ τὸν τύπον, δηλονότι, τῶν Μοναχικῶν ταγματῶν τῆς Δύσεως, ἂν καί, ὡς γράφει δὲν συνιστᾷ τὴν μίμησιν ξένων προτύπων.

Καθίσταται προφανές, λοιπόν, ὅτι ὁ σ. ἀποδύομενος εἰς τὴν ἔρευνα τῶν κατ' ἐκλογὴν ἀγιολογικῶν κειμένων, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιβολὴν τῆς ἀνωτέρω προεσχηματισμένης ἰδέας, διεξέρχεται αὐτά, ἀνακαλύπτων πανταχοῦ νοῦν κοινωνικότητος καὶ τάσεις ἐξωστρεφικῆς.

Ὑπὸ τὸ ἴδιον πρῶσμα, βλέπων τὴν μετάπτωσιν, ἐν μεγάλῃ κλίμακι, τοῦ Ἐρημιτικοῦ βίου εἰς Κοινοβιακὴν μορφήν, ὑποστηρίζει τὴν ἄποψιν, ὅτι τὸ Κοινόβιον ἐγεννήθη ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγαθοεργίας, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ σωτηρία καὶ ὅτι τοῦτο ἐξεχριστιάνισε τὸν Μοναχισμόν.

Ἐπίσης, παρασυρόμενος ἀπὸ μεμονωμένας περιπτώσεις Μοναχῶν, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ, καθ' ὃν χρόνον δηλαδὴ δὲν ὑπῆρχε κρατικὴ κοινωνικὴ πρόνοια καὶ ἡ μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἦτο εἰσέτι ὑποτυπώδης, οἷτινες, ἐξ ἰδιοσυγκρασίας μᾶλλον ἢ ἐκ συνεπείας πρὸς τὸ τότε ἐπικρατοῦν, περὶ Μοναχισμοῦ, πνεῦμα, ἐνήργουν περιορισμένην ἢ εὐρύτεραν φιλανθρωπίαν, ἀποφαίνεται, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ Μοναχοῦ εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ ὑπὸ κρίσιν βιβλίον, ἀναλίσκεται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς κοινωφελοῦς δράσεως τῶν Μοναχῶν καὶ εἰς ἀποσπάσματα ἐκ λόγων Πατέρων, ἅτινα ἀποκοπτόμενα ἐκ τοῦ κειμένου καὶ μὴ ὀρθῶς ἐρμηνευόμενα, φαίνεται, ὅτι δικαιώνουν τὰς ἀπόψεις τοῦ συγγραφέως.

Ἐν τούτοις, πληθὺς ὄλη συγγραφῶν τῶν Ἀσκητικῶν Πατέρων, ὅχι μόνον δὲν ἀναγράφουν ὑπὲρ τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀγαθοεργίας, ἀλλὰ καὶ ἀποτρέπουν τοιαύτας τάσεις, ὡς τοῖς κοσμοκοῖς ἀρμοζούσας. Ἐπίσης, ὁ Κοινόβιος Μοναχικὸς τύπος, ὑφ' ὄλων τῶν Πατέρων, ἐθεωρήθη ὡς προηγμένον σύστημα βοηθοῦν εἰς τὴν ἐπίτευξιν «καθάρσεως», πρὸς ἐξοικονόμησιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας καὶ πρόληψιν τῶν πλανῶν τοῦ Ἡσυχαστικοῦ βίου, ὅστις ἐξαιρεται ὡς κατ' ἐξοχὴν μοναχικὴ μορφή. Ἀλλὰ τόσον ἡ σύνθεσις τοῦ Κοινοβίου, ὅσον καὶ ἡ θεωρητικὴ ταυθεμελίωσις, μαρτυροῦν, ὅτι ἀποτελεῖ «γυμνάσιον νηπίων». Ὁ σ. ἐκλαμβάνει τὰ κείμενα, πρὸ ἀναφέρονται εἰς ποικί-

λας ὑπὲρ τοῦ πλησίον ἀγαθοεργίας, ὡς γραμμὰς καθ' αὐτὸ Μοναχικὰς, καὶ μάλιστα ἀκολουθουμένας ἐν τῷ κόσμῳ, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα πρόκειται περὶ συστάσεων τῶν Καθηγητῶν τοῦ Μοναχισμοῦ κατὰ συνθήκην καὶ οὐχὶ κατὰ συνέπειαν πρὸς τὸ Ἐναχωρητικὸν πνεῦμα, ἐφαρμοζομένας ἐντὸς τοῦ αὐστηρῶς μοναστικοῦ περιβάλλοντος. Δηλαδή, οἱ Πατέρες ἔδωκαν ἀναλόγους κανόνας διὰ τὰς Μοναστικὰς ἀδελφότητας, ἵνα διὰ τοῦ πλησίον οἰκοδομοῦνται, χωρὶς νὰ πιστεύουσιν, ὅτι ἄνευ τοῦ πλησίον ἡ σωτηρία ἦτο ἐπισηφής. Ἐνδιαφέροντο κυρίως νὰ οἰκοδομήσωσιν τὴν ψυχὴν τοῦ εὐεργετοῦντος καὶ ὄχι διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ εὐεργετουμένου. Εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτήν, διαφαίνεται ὁ θρησκευτικὸς ἐγωκεντρισμὸς, ὅστις ἀπετέλει τὸ πνευματικὸν κλῆμα τῶν πρὸς τὰ ἴδια πάθη ἀγωνιζομένων Ἀσκητῶν.

Τοῦτο, τὸ ὁποῖον προσβλέπωμεν σήμερον περιφρονητικῶς, ὡς ἄκρον ἀντιχριστιανικὸν φαινόμενον, ὑπῆρξεν ἡ ἀκαταμάχητος λογικὴ βᾶσις ἐκείνων, οὓς ἡ Ἐκκλησία ἐτίμησεν ὡς Ἁγίους. Μοναχός, ὅστις θὰ διενοεῖτο νὰ ὠφελήσῃ τὸν πλησίον, αὐτομάτως ἐξέπιπτε ἐκ τῶν περὶ μετανοίας ἀρχῶν, ἐφ' ὧν θεμελιούται ὁ Μοναχισμός.

Προκαλεῖ ἀληθῆ παραποίησιν καὶ μείωσιν τῆς ἀξίας τοῦ θεσμοῦ, ὅστις ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τῶν Πατέρων, ὡς «τέχνη τῶν τεχνῶν καὶ ὡς ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν», ἡ ἀλλοτριώσις ἀπὸ τοῦ θεωρητικοῦ βᾶθους του, τοῦ πρὸς «μετανοίαν» πάθους καί, ἀπὸ τῆς ἐφέσεως πρὸς τὴν ἐφικτὴν τελειότητα, ἧτις ἄνευ ἡσυχίας ἀποβαίνει ἀδύνατος.

Τὸ χάσμα, ὅπερ διανοίγεται, μεταξὺ τῶν λίαν κοσμικῶν ἀντιλήψεων τοῦ κ. Φυτράκη, περὶ τοῦ Μοναχικοῦ ιδεώδους, καὶ ἡμῶν, ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς τὸ ὅτι, ἐκεῖνος μὲν σιερεῖ τὸν Μοναχισμὸν τοῦ ὑψίστου παράγοντος, τοῦ θεοῦ ἕρωτος, καὶ βλέπει ἐν τῷ θεσμῷ ἠθικοκοινωνικὰ στοιχεῖα. Ἡμεῖς δέ, στοιχοῦντες τῷ Πατερικῷ πνεύματι, καὶ βιοῦντες τὸ ὑψιστον τοῦτο ιδεῶδες μακρὰν τοῦ κόσμου, πιστεύομεν εἰς τὴν ἀμιγῶς πνευματικὴν ἀποστολὴν του, διὰ πείρας πληροφοροῦμενοι.

Ἄς μὴ ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι διὰ ν' ἀναβῆ τις εἰς «φιλοσοφίας κορυφήν», προϋποθέτει φυγὴν ἐκ τοῦ κόσμου, «ἀναχώρησιν», διότι «ἄνευ ἡσυχίας ἀδύνατον καθαρθῆναι». Δὲν ὑποτιμᾷ

ὁ Μοναχὸς τὴν ἀρετὴν τῆς ἐνεργοῦ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἀλλὰ προκρίνει τὴν τελειότητα, ἀναπληρῶν διὰ τῆς ἐκ διαθέσεως ἀγάπης τὸν τόπον τῆς ἐντολῆς.

Ἡ ἀγάπη, ἡ τυποποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυρίου, διὰ τὸν Μοναχόν, δὲν διαφέρει ἐὰν ὑπάρχει ὡς ἀνεκδήλωτος φλόξ εἰς τὴν καρδίαν του, πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀδελφούς, ἢ ἐφαπλοῦται εὐεργετικῶς εἰς τὸν πλησίον. Τῆς ἀντιλήψεως ταύτης εἶχοντο στερεῶς οἱ Μοναχοί, Πρακτικοὶ καὶ Θεωρητικοί. Ἄλλ' οἱ πρῶτοι ἠναγκάζαντο, εἴτε ἐκ ψυχοσυνθέσεως εἴτε ἐξ ἀδυναμίας πρὸς τὸν θεωρητικὸν βίον, ν' ἀκολουθήσωσιν ὁδὸν πρακτικωτέραν, ἂν καὶ κατὰ βῆθος ἐμέμφοντο ἑαυτοὺς διὰ τοῦτο. Ἐνῶ οἱ δεῦτεροι, ἀποδοκιμάζοντες τὰς ἐκκεντρικότητας καὶ τὰς πλάνας τῶν Εὐχιστῶν, «ἔδιδον τὰ πολλὰ τῇ θεωρίᾳ», ἀλλ' ἐργοχείρουν, «ἵνα μὴ ἐσθίουσιν ἄρτον ἄργόν», καὶ διότι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα δὲν ἀντέχει, εἰς τὴν ἔντασιν τῆς ἀδιαλείπτου «θεωρίας».

Οἱ ἄνθρωποι, βέβαια, σώζονται ἀναλίσκοντες ἑαυτοὺς εἰς τὴν διακονίαν τῶν ἀδελφῶν ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι Μοναχισμός. Διὸ καὶ τοὺς Μοναχοὺς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, δὲν ἐνδιέφερεν ἡ ἔνδεια τῶν πτωχῶν ὅταν ἠλέουν. Ἡγάπων τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ ἐμερίμων διὰ τὴν ἑαυτῶν ἐλευθερίαν ἐκ τῆς ὕλης, διότι βλέποντες εἰς τὸ πνεῦμα, δὲν ἐθεώρουν ὡς κακὸν τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ τὴν «ἀμορφίαν τῆς ψυχῆς».

Ἐπιστεύετο δέ, ὅτι ὄχι ἡ τοῦ πλησίον ὠφέλεια συνίστα λόγον σωτηρίας, ἀλλ' ἡ ἐκάστου ἐσωτερικὴ κάθαρσις. Τὰ μεμονωμένα, ἐν τούτοις παραδείγματα ἐξασκήσεως φιλανθρωπίας ὑπὸ μεγάλων Πατέρων, δὲν ἐκφράζον τὸ Μοναχικὸν πνεῦμα, οὔτε δύνανται ν' ἀποτελέσουν τύπον.

Μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν Νηπτικῶν Συγγραφέων, ὁ Μοναχισμὸς ἐστερεῖτο βαθυτέρας θεωρήσεως καὶ συστηματοποιήσεως, ἐνεργούμενος κατὰ βούλησιν. Οἱ Ἅγιοι Μᾶρκος ὁ Ἀσκητής, Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος, Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, ὁ Μέγας Μυστικός, Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος, Διάδοχος, Εὐάγγελος κ. ἄ. ὡς καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς νοερᾶς προσευχῆς Γρηγόριος ὁ Πολαμᾶς, Νικηφόρος, Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης καὶ πλείους ἄλλοι, παρέσχον νέα στοιχεῖα, ἀποτελοῦντα τὴν ἐκφρασιν τοῦ εὐγενεστέρου, τοῦ ὑψηλοῦ μοναστικοῦ πνεύματος, ἅτινα

καλλιεργηθέντα, ἐπαγίωσαν ὀριστικῶς τὸ Μοναχικὸν ἐδεῶδες.

Ἐφ' ὅλων τῶν σημειωθέντων Πατέρων διακηρύσσεται, ὅτι Μοναχὸς καὶ κόσμος εἶναι ὅλως ἀσυμβίβαστα καὶ ἐξαιρέται παρ' αὐτοῖς, ἢ πρὸς τελειότητα φέρουσα φυγὴ καὶ ἡσυχία. Παρὰ τοῖς ἰδίοις πιστεύεται, ὅτι ὁ Μοναχισμὸς ἀποτελεῖ ἰδιαίτην Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, μὲ αὐτοτέλειαν, αὐτονομίαν, μὴ ὑποκειμένην εἰς τὰς ἐκ τῆς κοινωνικότητος ἀπορροεύσας ἐπιταγὰς.

Ἄλλὰ διὰ τὴν ἀντιληφθῆ τὴν νοοτροπίαν τῶν ἀρχαίων Μοναχῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἀρκεῖ νὰ σημειωθῆ, ὅτι «ἡ θεὰ μὴ τῆς γυναικὸς μολύνει τὴν καθαρότητα τοῦ Μοναχοῦ» καὶ ὅτι, «ἡ μετὰ κοσμικῶν ὁμιλία βλάπτει τὴν ψυχὴν του», ὡς παρ' Ἀββᾶ Ἰσαὰκ διατυποῦται καὶ ὑπὸ ἄλλων Πατέρων.

Ἡ ἐργασία τῶν Μοναχῶν δὲν κρίνεται ἐν σχέσει μὲ τὴν προσφορὰν τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, διότι ἀποτελοῦν καθαρῶς πνευματικὸν θεσμόν, ἄνευ τοῦ ὁποῦν ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται ν' ἀνυψωθῆ, οὔτε νὰ παράσχη ἀπόδειξιν τῆς ἐσωτερικῆς τῆς δυνάμεως. Τὸ ἰδεῶδες τοῦ Μοναχισμοῦ ἀποτελεῖ τὴν βαθυτέραν οὐσίαν τῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὁσάκις ἔδιδε στελέχη, ἢ ὠραῖα Νύμφη τοῦ Χριστοῦ ἠκτινοβόλει ἐξ ἀρετῆς καὶ ἀγάπης.

Περαίνοντες τὸν στοχασμὸν ἡμῶν, χωρὶς νὰ ἐξαντλεῖται τὸ θέμα, πιστεύομεν, ὅτι ἐρμηνεύομεν τὸ γνήσιον πνεῦμα τοῦ Μοναχισμοῦ, ὅπως ἠννόησαν αὐτὸν οἱ Ἅγιοι Πατέρες, οἵτινες «εὔρον τὴν πράξιν εἰς θεωρίας ἐπίβασιν».

Ἐν πάσει περιπτώσει, ὁ κ. Φυτρᾶκης, διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ του κύρους, εἰσφέρει πολλὰ διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν τὸ βιβλίον του, καθ' ἡμᾶς, παρουσιάζει μειονεκτήματα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὰ ὄρια τῆς ἐπιστημονικῆς σκέψεως, δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ περιλάβουν ἓνα θέμα, πὺ κατὰ μείζονα λόγον, σχετίζεται μὲ τὸ εὐγενέστερον ὄργανον τοῦ ἀνθρώπου: τὴν καρδίαν.

ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

1 - 2 - 1952

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΙΩ, ΟΡΕΙ ΑΘΩ, ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ Ἑλληνὸν γένος μὴ στέργον τὴν ἔνωσιν ἐλάκτιζε τὸ ἔργον τοῦ Μιχαήλ, ἀλλ' οὗτος ἠναγκασμένος νὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς πέρας κατὰ τὰς ἀξιώσεις τοῦ Πάπα Γρηγορίου Γ' καὶ Νικολάου Γ' προέβη διὰ τῶν ὀργάνων του εἰς πολλὰς βιαιότητας κατὰ τῶν ἀντιπραττόντων εἰς αὐτόν. Δημεύσεις, φυλακαί, ἔξορῆαι, μάστιγες, ὀφθαλμῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ῥινῶν καὶ χειρῶν ἀφαιρέσεις καὶ ἐκτομαὶ πάντα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν, ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ Μιχαήλ μὴ ὄν προῖον ἐθνικῆς βουλήσεως καὶ ἀνάγκης ἦτο ἐκ τῶν προτέρων καταδικασμένον. Ὁ Μιχαήλ ματαίως κατηναλώθη εἰς τὸν οἰκτρὸν τοῦτον ἀγῶνα καὶ ἔθανε κατὰ Δεκέμβριον 1282 ὃ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Ἀνδρόνικος ὁ Β' ἐρμηνεύων τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν κρυφίως ἐνεταφίασεν αὐτόν.

Αἱ κακώσεις τοῦ Μιχαήλ καὶ τῶν ὀργάνων του ἐνωτικῶν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων, κυρίως συνέβησαν κατὰ τὴν ὀκταετῆ σχεδὸν πατριαρχίαν τοῦ Ἰωάννου Βέκκου.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐκακώθησαν δεινῶς οἱ Ἄγιορειταὶ καὶ πολλοὶ τούτων ἐθανατώθησαν.

Ἡ εἶδησις αὕτη ἔχει δύο πηγάς: Τὴν ἐν Ἀθῶ δμόφωνον παράδοσιν καὶ συναξάριον δημοσιευθὲν ὑπὸ Α. Δημητρακοπούλου καὶ Μ. Γεδεῶν.

Ἡ παράδοσις ἰσχυρίζεται ὅτι αὐτὸς ὁ Μιχαήλ μετὰ τῶν λατριοφόνων ἐλθόντες εἰς Ἀθῶν ἐκάκωσαν τοὺς Ἄγιορειτάς καὶ ὀλίγους Μονὰς τὰς ὁποίας ἀναφέρει τὸ συναξάριον. Εἰς τὴν Μο-

νήν τοῦ Ζωγράφου τοιχογραφία τις ἐν τῇ λιτῇ τοῦ ναοῦ εἰκονίζει αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ πολιορκοῦντα καὶ καίοντα τοὺς Ζωγραφίτας ἐντὸς τοῦ πύργου των.

Κατὰ τὸ συναξάριον ὁ Μιχαὴλ μεταβὰς εἰς Ἰταλίαν πρὸς τοὺς λατίνους διὰ τὴν ἔνωσιν καὶ ἐπαναστρέφων εἰς τὰ ἴδια ἀπεβιβάσθη εἰς Ἅγιον Ὄρος «προθυμούμενος καὶ καταδοκῶν εἰς τοὺς ἐν αὐτῷ μοναχοὺς συνεπομένους ἕξει τῷ ἑαυτοῦ φρονίματι, καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας ἐλκύσει εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας κρημνόν». Ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς «σαθρᾶς» αὐτοῦ δυνάμεως θαλασσοπορῶν ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν Λαύραν ἔνθα οἱ μοναχοὶ αὐτῆς μικροψυχήσαντες συνεκοινώνησαν μὲ τοὺς λατίνους. ἀπὸ ἐκεῖ ἐπορεύθη εἰς τὴν τῶν Ἰβήρων καὶ τὸ Βατοπέδιον τῶν ὁποίων τοὺς μοναχοὺς ἠρωϊκῶς ἀντιστάντας ἐποίησεν ἔργον βασάνων καὶ φόνων. Ὁμοίως καὶ ἐν τῇ τοῦ Ζωγράφου τῆς ὁποίας οἱ εἰκοσιῆξ μοναχοὶ εἰς τὸν πύργον ἐγκλεισάμενοι καὶ ἐλέγχοντες ἕξ αὐτοῦ τὴν ἀπόνοιαν τοῦ Μιχαήλ, ἐγένοντο παρ' αὐτοῦ ὀλοκαύτωμα πυρός. Εἰς Καρυὰς ὁ αὐτοκράτωρ μεταβὰς καὶ εὐρών τὸν τε Πρωτὸν καὶ τοὺς λοιποὺς γενναίως ἀνθισταμένους ἐθανάτωσε διὰ μαχαίρας, ἐκεῖθεν πορευθεὶς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ξηροποτάμου ἔλαβε τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως ὁμολογίαν τῶν λειποψυχησάντων Ξηροποταμινῶν.

Ὁ καθηγητὴς Διομήδης Κυριακὸς ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ (II,40 καὶ 154) βασισθεὶς εἰς τὸ συναξάριον τὰ αὐτὰ ἔγραψεν.

Ὁ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων ἀναφέρων τόμον τῶν Ἀγιορειτῶν πρὸς Ἀνδρόνικον Β' Παλαιολόγον, ἐν τῷ ὁποίῳ οὗτοι ἀναιροῦν τὰς κακοδοξίας τῶν λατίνων πιστοποιεῖ «τὰ βάσανα καὶ αἰκισμοὺς καὶ τιμωρίας καὶ ὅσους πονηροὺς θανάτους ἐποίησαν οἱ λατινόφρονες τοῖς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἀθωνος πατρᾶσιν οὐδεὶς εἰδωλολάτρης ταῦτα ἐποίησε». Ταῦτα δὲ τῷ 1285!

Τόσον ὁ συλλέκτης τῶν πρακτικῶν τῆς κατὰ Βέκκον συνόδου (1283) ὅσον καὶ ὁ ἀείμνηστος Δοσίθεος ἐπλανήθησαν περὶ τοῦ ἐγγράφου τούτου.

Ὁ τόμος ἢ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη σωζομένη ἐν ἀντιγράφοις εἰς Ἀθῶν φέρει ὄντως ἔτος 1285 ἀλλὰ τοῦτο εἶναι προσθήκη τοῦ

ἀντιγραφῆς προσθέσαντος τινὰ εἰς τὸ τέλος τῆς ἀχρονολογήτου ἐπιστολῆς ταύτης.

Τὸ μεγίστου λόγου ἄξιον ἔγγραφον τοῦτο δὲν ἀποτείνεται εἰς Ἀνδρόνικον ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν τοῦτον τὸν Μιχαὴλ καὶ διὰ τούτου ἐλέγχουν οἱ μοναχοὶ μετὰ σεβασμοῦ ἀλλὰ καὶ μετὰ δριμύτητος τὰς πλάνας τοῦ αὐτοκράτορος, οὐδαμῶς δὲ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ γίνεται λόγος περὶ ἰδίων παθημάτων ἢ κακώσεων. Ὑπεραπολογοῦνται τῶν πατρῶων δογμάτων μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἐλέγχουσι τὸν Μιχαὴλ καὶ ἀναθεματίζουν τοὺς λατίνους οἵτινες κοινωνοῦσι μὲ τοὺς Ἰουδαίους, Ἀρμενίους, Ἰσχωβίτας, Νεστοριανοὺς καὶ Μονοθελίτας ὡς διὰ μακρῶν ἀποδεικνύουν, οὐδένα δὲ λόγον ποιοῦνται περὶ ἰδίων καταστροφῶν.

Ἄς δρίψωμεν ἐν ταχὺ βλέμμα ἐπὶ τὸ ἐκτενὲς τοῦτο ἔγγραφον, καθότι δημοσιεύμενον ὀλόκληρον δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ καταλάβῃ ὀλιγώτερον χῶρον τοῦ ἡμίσεως τοῦ παρόντος περιοδικοῦ. Ἴδου τὶ λέγουσιν ἐν ἀρχῇ, κατόπιν μακροῦ προοιμίου :

«Εὐχαριστοῦμεν τῇ ἁγίᾳ βασιλείᾳ σου καὶ ἐν τούτῳ, ὅτι διὰ βασιλικῆς αὐτῆς προστάγματος ἔδειξας καὶ διεσάφησας ἡμῖν τὰ πολυειδῶς ἀκουόμενα καὶ ἀμφισβητούμενα, νῦν δὲ τρανῶς γνωρισθέντα. Οἶδεν ἡ κραταῖα καὶ ἁγία βασιλεία σου ὅτι πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν ποίμνη ἐν σώμᾳ ἔστιν, ὑπὸ μιᾶς κεφαλῆς διοικούμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός.....».

Ἐκ τούτων φαναιροῦται ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἔγραψε πρὸς τοὺς ἀγιορείτας ἀπολογούμενος καὶ προσπαθῶν νὰ πείσῃ αὐτοὺς καὶ παρασύρῃ εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ χαλκευθεῖσαν οἰκονομίαν, οὔτοι δὲ συλλαβόντες αὐτὸν οὕτως ἐπισήμως ἐν ταῖς πλάναις διὰ τοῦ ἐγγράφου ὅπερ ἔπεμψεν εἰς αὐτούς, ἀπαντητικῶς ἔγραψαν εἰς αὐτὸν φυλάσσοντες μὲν τὸ ὀφειλόμενον σέβας πρὸς τὸν θρόνον, τολμηρότατα δὲ καυτηριάζοντες τὰς πλάνας καὶ τὴν ἀπονοίαν αὐτοῦ, θῦμα μᾶλλον νομίζοντες αὐτόν.

«Οὐδὲ ἀκίνδυνον, γράφουν, ἡμῖν δοκεῖ παρὰ Θεῶ τὸ ἐφησυχάζειν τοῖς ἄρτι γενομένοις ἐπικινδύνως πεποιθᾶμεν ὡς οὐδαμῶς καταδέξεται ταῦτα ἡ ἁγία σου ψυχὴ, ἀνωθεν οὔσα θεόφοβος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐλαχίστου δεδοικυῖα, ἀλλ' οἱ παρᾶσσοντές σε (οἵτινες ἂν εἶεν) βαστάσουσι τὸ κράμα....».

Μεταξὺ πολλῶν παραινέσεων γράφουν εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ τοὺς ἐξῆς πνευματοφόρους στραφάς.

«Διὰ ταῦτα καὶ ὁ μέγας φησὶ φωστὴρ καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς τοῦ Παύλου Χάριτος, ὃς καὶ Παῦλον πνεύσας, ὡς ἐκεῖνος Χριστόν, ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου ταῦτα μετὰ πλειόνων ἄλλων λέγει: αὐτὸ μὲν τοῦτο τὸ πάντων αἴτιον τῶν κακῶν, τὸ μὴ ὑπὲρ τῶν μικρῶν ἀγανακτεῖν· διὰ τοῦτο καὶ τὰ μείζονα τῶν ἁμαρτημάτων ἐπεισῆλθεν, ὅτι τὰ ἐλάττονα τῆς προσηκούσης οὐ τυγχάνει διορθώσεως· καὶ καθάπερ οἱ ἐν τοῖς σώμασι τῶν τραυμάτων καταφρονήσαντες πυρετὸν ἔτικτον καὶ σηπεδόνας καὶ θάνατον, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ψυχῶν, οἱ τῶν μικρῶν ὑπερορῶντες τὰ μείζονα εἰσάγουσιν· εἰ γὰρ οἱ περὶ τὴν ἀρχὴν ἀποπηδᾶν τῶν θείων θεσμῶν ἐπιχειροῦντες καὶ μικρὸν παρακινεῖν, τῆς προσηκούσης ἐτύγχανον ἐπιτιμῆσεως, οὐκ ἂν ὁ παρῶν ἐτέχθη λοιμός, οὐκ ἂν ὁ τοσοῦτος χειμὼν τὴν ἐκκλησίαν κατέλαβεν· ὁ γὰρ τῆς ὑγιοῦς πίστεως καὶ τὸ βραχὺ ἀνατρέπων τὸ πᾶν λυμαίνεται....».

Τὰς πλάνας τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ Σαββάτου καὶ τοῦ πρωτείου μὲ γραφικὰς ἀποδείξεις ἀνατρέποντες καὶ τὴν ὁμοουσιότητα τοῦ Υἱοῦ ἀποδεικνύοντες τὰ ἐξῆς, ἐξ ἱερᾶς ἀγανακτήσεως, γράφουν πρὸς τὸν Μιχαήλ.

«Σὺ δὲ καὶ τῶν πατέρων καὶ τοῦ Μονογενοῦς αὐτοῦ, πλέον τι ἰδεῖν καὶ μυηθῆναι ἐφρόνησας· οὕτως ἐξ ἀπονοίας καὶ τῷ μὴ πειθαρχεῖν τῷ Χριστῷ θεσπίζοντι ἄνω καὶ κάτω τίθης τὰ ἱερὰ δόγματα· καὶ νῦν μὲν τὴν κάτω καὶ περὶ ἡμᾶς δεσποτικὴν οἰκονομίαν, νῦν δὲ τὴν ἀνωτάτην καὶ θεαρχικὴν θεολογίαν ταῖς μειώσεσί τε καὶ προσθήκης καταρροπαίνων τὴν πίστιν συγχέεις· μᾶλλον δέ τινα καινὴν πίστιν εἰσάγεις καὶ ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο κατὰ τὸν μέγαν ἀπόστολον εἰπεῖν, εἰ μὴ τι ὁ ταρασσῶν εἶη διὰ σοῦ τὴν πίστιν διάβολος. Ἄρ' οὐχὶ προφανῶς τοῦτο τὸ δόγμα σατανᾶ δυαρχίαν ἄθεον παρεισάγον καὶ τὸ πνεῦμα ὑπο-

βιβάζον; μάλλον δὲ μηδὲ τοῦ μονογενοῦς φειδόμενον.....».

Περὶ τοῦ μνημοσύνου καὶ τῆς δολιότητος τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας καὶ περὶ τοῦ ἀδυνατοῦ τῆς ἐνώσεως προσθέτουν:

«Πῶς οὖν θεμιτὸν καὶ θεάρεστον ἐνωθῆναι τοῖς τοιούτοις ἡμᾶς, ὧν δικαίως καὶ κανονικῶς ἐξεκόπημεν, ἀμεταβλήτως ἔχουσι τῶν αἰρέσεων; Εἰ τοῦτο καταδεξόμεθα, τὸ ὀρθόδοξον καὶ ἐν ἐνὶ τὸ πᾶν ἀνατρέπομεν..... Ἐν ὅσοις γοῦν οὗτοι ἐγκαλούμενοι ὑπὸ εὐθύνης εἰσὶ, τοῖς αὐτοῖς ἅπασι καὶ ἡμεῖς, εἰ καταδεξοίμεθα, παρὰ τῶν θείων κανόνων τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀποφαινομένων ὑπόδικοι γενόμεθα. **Οὐκ ἔστι τοῦτο θεμιτόν, οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οὐδὲ μνημονεύσομεν** καὶ τοῦτο πείρα τοῦ πονηροῦ ὃς σκότος ὧν τὸ φῶς ὑποκρίνεται ὡς νῦν γε τὴν ἐνωσιν προβαλλόμενος τὴν μετ' αὐτῶν ἀπώλειαν τοῦ παντὸς σώματος τῆς ἐκκλησίας δολιεύσεται καὶ φανερῶς μὴ πείθειν ἔχων πρὸς τοῦτο ἀδήλως ἐπιχειρεῖ ἵνα ἐν ἐνὶ τρόπῳ ἀνοίξῃ θύραν καὶ κορυφώσῃ κακίαν· εἰ γὰρ λέγουσιν ἐθέλειν ἐνωθῆναι μεταβληθῆτωσαν καὶ οὕτω ἐνούσθωσαν, εἰ δὲ μετὰ τῆς κακίας αὐτῶν τοῦτο βούλειται, οὐ δυνήσονται καὶ εἰ μέχρι τῶν ψιλῶν ὀνομάτων καταλήγουσι. Καὶ τί δὲ κοινὸν κοινωρία καὶ ὀνομάτων μνήμη καὶ πάνυ μὲν οὖν, ὡς τοῦτο δεῖξομεν· ἀλλ' ὃ τοῦ κέρδους οὐ κακῶς ἐπιτεύξονται, ἔξουσι γὰρ ἐντεῦθεν τὸ ἀδιόρθωτον, ὡς λαβόντες ὃ θέλουσιν. Οὐ γὰρ περὶ εὐσεβείας αὐτοῖς αἱ λογομαχίαι καὶ συζητήσεις ὡς φαίνεται, εἰ γὰρ ἂν ἤθελον τί ἦν τὸ προσιστάμενον; κοινοῦ ὄντος καὶ ἀμίσθου καὶ ἀμόχθου καὶ ὁμοτίμου δούλοις δεσπόταις, πένησι πλουσίοις, εὐγενεστέροις ἀγενεστέροις, ὄφλουσιν οὐκ ὄφλουσιν, ὡς ἄερος πνεῦσις καὶ φωτὸς χύσις καὶ ὠρῶν ἀλλὰ γε καὶ κτίσεως θέα τοῦ μεγάλου καὶ κοινοῦ πᾶσιν ἡμῖν ἐντροφήματος;..... Ποῖος ἄδης ἐξερεύσεται τὸ μνημόσυνον τοῦ παρὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκκοπέντος ἀξίως, ὡς κατὰ Θεοῦ καὶ τῶν θείων τραχηλιάσαντος;..... εἰ γὰρ τὸ ἀπλῶς χαίρειν εἰπεῖν κοινωρίαν δίδωσι τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, πόσον ἢ διάτορος αὐτοῦ μνημοσύνη; καὶ ταῦτα αὐτῶν τῶν θείων μυστηρίων φρικτῶς προκειμένων; εἰ δὲ ὁ προκειμένος αὐτὸς ἐστὶν ἡ αὐτοαλήθεια, πῶς ἂν τὸ μέγα τοῦτο ψεῦδος δέχεται.....»

τὸ συνάπτειν αὐτὸν ὡς ὀρθόδοξον Πατριάρχην μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν ἐν καιρῷ φρικτῶν μυστηρίων; Σκηνικῶς παίξομεν; Καὶ πῶς ταῦτα ἀνέξεται ὀρθόδοξου ψυχὴ καὶ οὐκ ἀποστήσεται τῆς κοινωνίας μνημονευσάντων αὐτίκα καὶ ὡς καπηλεύοντας τὰ θεῖα τούτοις ἡγήσεται; Ἐνωθεν γὰρ ἡ τοῦ Θεοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὴν ἐπὶ τῶν ἀδύτων ἀναφορὰν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιερέως συγκοινωνίαν τελείαν ἐδέξατο τοῦτο»,

Τώρα, κατόπιν τοῦ σταλέντος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ Παλαιολόγον ἐγγράφου τούτου ἐὰν οὗτος διέταξε τὰ ὄργανά του νὰ πειθαναγκάσωσι τοὺς Ἁγιορείτας εἰς παραδοχὴν τῆς ἐνώσεως, θετικῶς μὲν ἀγνοῶμεν, εὐρίσκομεν ὅμως τοῦτο πιθανώτατον διότι ὁ Μιχαὴλ ὁ μέχρι τοῦ θανάτου του ἐκτυφλῶν καὶ γλωσσοκοπῶν καὶ μυρίας βασάνους ἐπιφέρων εἰς τοὺς ὀρθοδόξους καὶ οὐδ' αὐτῶν τῶν συγγενῶν αὐτοῦ φεισθεὶς ὅπως ἀγάγη εἰς πέρας τὸ σαθρὸν αὐτοῦ ἔργον, βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δειχθῇ ἐπιεικῆς εἰς τοὺς μετὰ μεγίστης ἐνθέου παρησίας ἀντιπράττοντας καὶ τοιοιυτοτρόπως τολμηρῶς ἀπαντῶντας Ἁγιορείτας. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ὁ Μιχαὴλ πολὺ δὲ περισσότερον ὁ Πάπας δὲν ἦλθον εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐὰν δὲ ἔλαβον χῶρον κακουργήματα ἐν αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐνωτικῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, ταῦτα ἐγένοντο κατ' ἐντολὴν τοῦ Μιχαήλ, ὅτε οὐδεμία ἀμφιβολία χωρεῖ ὅτι ἐκακώθησαν πάντες οἱ Ἁγιορεῖται καὶ αἱ 300 μεγάλαι καὶ μικραὶ μοναὶ αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὅτι οἱ ἐνωτικοὶ ἀπετάνθησαν μόνον εἰς τὰς Μονὰς Λαύρας, Βατοπεδίου, Ἰβήρων, Ζωγράφου καὶ Ξηροποτάμου καὶ εἰς τὴν λαύραν τῶν Καρυῶν. Κατ' ἐκείνην μάλιστα τὴν ἐποχὴν ἡ Μονὴ τῶν Ἰβήρων διετέλει κατεστραμμένη ὑπὸ πειρατῶν, ἡ δὲ τοῦ Ζωγράφου ἦτο ἀσήμαντος.

Ὁ υἱὸς τοῦ Μιχαήλ Ἀνδρόνικος Β' Παλαιολόγος ἀελθὼν τὸν θρόνον τῷ 1282 ἐξηφάνισεν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸ ἔργον τοῦ πατρός του, ὃν οὐδὲ ἐπισήμου ταφῆς, οὐδὲ μνημοσύνου ἤξιωσε! καὶ ταῦτα προκειμένου περὶ τοῦ ἡρωικοῦ παλινορθωτοῦ τῆς αὐτοκρατορίας. Τοσαύτη ἦτο ἡ ἀγανάκτησις τοῦ γένους κατὰ τοῦ τολμήματος τοῦ Μιχαήλ.

Ὁ Ἀνδρόνικος γενναίως ἀντήμειψε τοὺς ὁμολογητὰς μο-

ναχούς καὶ οὐδεὶς πιστεύομεν τῶν πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸν παρέσχε δαψιλεστέρας χορηγίας εἰς τοὺς Ἅγιορείτας.

Τοιουτοτρόπως ὁ ΙΓ' αἰὼν ἀρξάμενος ὑπὸ ἀπαισίους οἰωνοὺς καὶ διανυθεῖς ἐν ταλαιπωρίαις καὶ ὀδύνη τὰς ὁποίας μικρὸν καὶ ἐφημέρως ἐγλύκανεν ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνάκτησις, ἐδείχθη κατὰ τὰ τέλη αὐτοῦ ἀγαθὸς εἰς τοὺς Ἅγιορείτας, ἀλλ' οὐχὶ δυστυχῶς καὶ εἰς τὸ κράτος, διότι ἐκ τοῦ ἀθλίου συστήματος, τῆς θρησκοληψίας, τῆς μοιρολατρίας καὶ τῆς περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἀντιλήψεως καὶ μερίμνης τοῦ Ἀνδρονίκου Β' καὶ τῶν περὶ αὐτὸν λογιωτάτων ἀνδρῶν, οἷος ὁ ὑπουργὸς αὐτοῦ Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης, νέοι κίνδυνοι ἐξ ἀνατολῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκ δυσμῶν προέκυψαν, οἵτινες ἔμελλον νὰ ἐκραγοῦν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τοῦ κράτους καὶ νὰ καταστρέψουν τὸ Ἅγιον Ὅρος

(συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΓΝΩΜΙΚΑ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ὅσον καὶ ἂν ὑψωθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, γῆν πατεῖ ἐκ τῆς ὁποίας ἐλήφθη καὶ εἰς γῆν πορεύεται.
Ἄγ. Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου

Οὐχὶ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ Νόμου εἶναι δίκαιοι ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' οἱ ἐφαρμόζοντες τὸν Νόμον, αὐτοὶ θὰ δικαιωθῶσιν.
Ἄγ. Συμεὼν νέου θεολόγου

Μίσησον τὴν τιμὴν ἵνα τιμηθῆς· ὁ τρέχων ὀπισθεν τῆς τιμῆς, φεύγει αὐτὴ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ὁ φεύγων αὐτήν, τὸν καταδιώκει αὐτὴ καὶ γίνεται κῆρυξ εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς ταπεινοφροσύνης αὐτοῦ.

Ἄββα Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου

Ὁ φόβος τοῦ θανάτου λυπεῖ τὸν ἄνθρωπον τὸν κατηγορούμενον ὑπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, ὁ δὲ ἔχων πληροφορίαν ἀγαθὴν ἐν ἑαυτῷ οὗτος ἀφίεται εἰς τὸν θάνατον ὡς ἐν ζωῇ.

Ἄββα Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου

Δύο ἢ τρεῖς ἡλιακαὶ ἀκτῖνες παρηγοροῦν δι' ὀλόκληρον βροχερὰν ἑβδομάδα· τοῦτο εἰκονίζει πάντα τὸν βίον ἡμῶν μετὰ τῶν χαρμῶν στιγμῶν αὐτοῦ, αἵτινες ἐπιφέρουν τόσον ταχεῖαν λύθην τῶν ὀστέων.

Ἄββα Περρεῖβ

Η ΙΕΡΑ ΚΑΙ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ
ΚΑΘΗΓΟΥΜ. Ι. ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΠΑΥΛΟΥ

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Διὰ δὲ τῆς ἔκτης αἰτήσεως παρακαλοῦμεν θερμῶς τὸν Κύριον, ὅπως ὄχι μόνον τὴν ζῶην, ἀλλὰ καὶ τὰ τέλη αὐτῆς χαρίσῃται ἡμῖν ἀπηλλαγμένα πάσης ὀδύνης καὶ πόνου καὶ θλίψεως καὶ τρόμου καὶ αἰσχύνης, τὰ ὅποια δοκιμάζουσιν ἐν ὄρα τοῦ θανάτου πάντες οἱ μὴ καλῶς καὶ θεαρέστως ζήσαντες καὶ μὴ μετανοήσαντες ἁμαρτωλοί· διὰ τοῦτο ἐπισυνάπτομεν προσέτι εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην καὶ τὴν δέησιν, ὅπως ὁ Θεὸς καταξιώσῃ ἡμᾶς νὰ δώσωμεν καλὴν ἀπολογία ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου βήματος, ἐφ' οὗ, καθήμενος ἐν δόξῃ ὁ νῦν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν σφαγιαζόμενος καὶ ἐνταφιαζόμενος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, θέλει κρίνει ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ παρουσίᾳ πάντας ζῶντας καὶ νεκρούς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν διέταξεν, ἵνα πάντοτε πᾶσαν αἴτησιν ἡμῶν παρὰ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ποιῶμεν, διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία διέταξεν ἵνα εὐθὺς μετὰ τὸ πέρας τῶν αἰτήσεων τούτων ὁ ἱερεὺς ἐκφωνῇ. «Διὰ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ Μονογενοῦς σου Υἱοῦ.....». Ἐπειτα δὲ στρεφόμενος ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸν λαόν, εὐλογεῖ καὶ εὐχεται αὐτῷ εἰρήνην, ἐπιφωνῶν «Εἰρήνη πᾶσι». Ταύτην δὲ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, συνιστῶν καὶ ὁ διάκονος εἰς πάντας τοὺς παρισταμένους πιστούς, ἐκφωνεῖ ἀμέσως μετὰ τὸν ἱερέα ταῦτα· «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμοιοῖᾳ ὁμολογήσωμεν». Συνιστᾶται δὲ εἰς τοὺς πιστοὺς ὑπὸ τοῦ ἱερέως καὶ διακόνου εἰρήνην, ἀγάπην καὶ ὁμόνοια, διότι αὐταὶ εἶναι αἱ βάσεις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Ἄνευ τῆς ἀγάπης οὐ μόνον πίστις ἡμῶν καὶ ἡ προσευχὴ καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρετὴ καὶ θυσία εἶναι νε-

κρά, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐκχυνόμενον ἤδη ὑπὲρ ἡμῶν πανάγιον αἷμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν μένει ἐπίσης ἀνωφελές καὶ ἄχρηστον. Ὅθεν, ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ὁμολογήσωμεν παρορησία τὴν εἰς τὸν Χριστὸν πίστιν ἡμῶν, διὰ τοῦτο ὀφείλομεν πρότερον νὰ ἔχωμεν ἐπὶ τούτῳ ἐν ἡμῖν εἰρήνην καὶ ἀγάπην, αἱ ὁποῖαι εἶναι τὸ μόνον ἀληθῆς σημεῖον τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανοῦ, ἄλλως οἱ λόγοι τῆς ὁμολογίας ἡμῶν θέλουσιν ὁμοιάζει πρὸς χαλκὸν ἠχοῦντα καὶ κύμβαλον ἀλαλάζον.

Διὰ τοῦτο εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, εὐθύς μετὰ τὴν ᾄθεισαν ἐκφώνησιν, οἱ ἐν τῷ ναῷ παρευρισκόμενοι πιστοί, πρὸς βεβαίωσιν τῆς βασιλευούσης ἐν αὐτοῖς ἀμοιβαίας εἰρήνης, ἀγάπης καὶ ὁμονοίας, ἠσπάζοντο ἀλλήλους, ἀλλ' ἀφ' οὗτου ἡ πίστις καὶ ὁ ζῆλος καὶ ἡ ἀγάπη τῶν Χριστιανῶν ἐψυχράνθη καὶ ἤρξαντο σπανιώτερον νὰ προσέρχονται εἰς τὴν θείαν καὶ ἱερὰν Κοινωνίαν, ἔπαυσε καὶ ἡ ἀγία αὕτη συνήθεια καὶ περιορίσθη ὁ ἄσπασμος οὗτος μόνον μεταξὺ τῶν συλλειτουργούντων ἱερέων, οἵτινες προσκυνήσαντες κατὰ τὴν τάξιν τὰ κεκαλυμμένα τίμια δῶρα, ἄσπάζονται ἀλλήλων τὰς χεῖρας, τοῦ μὲν, προσφωνοῦντος

Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν», τοῦ δέ, ἐπιφωνοῦντος, καὶ ἔστι καὶ ἔσται.... ».

Μετὰ τὴν ᾄθεισαν ἐκφώνησιν ἀμέσως οἱ ψάλται ὡς ἀπὸ προσώπου πάντων τῶν πιστῶν, ὁμολογοῦσι μετὰ βαθυτάτης κατανύξεως τὴν ἐγκάρδιον αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν πίστιν καὶ ἀγάπην, ψάλλοντες «Πατέρα Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον». Τελουμένης δὲ τῆς θείας Λειτουργίας ὑπὸ πολλῶν ἱερέων καὶ ἐνῶ γίνεται ἐν τῷ ἱερῷ ὁ ἐν Χριστῷ ἄσπασμος μεταξὺ τῶν ἱερουργούντων, τότε οἱ ψάλται, ὡς ἀπὸ μέρους πάντων, ὑπόσχονται τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὸν Κύριον καὶ Σωτῆρα ἀγάπην, ψάλλοντες τὰ ἱερὰ ταῦτα λόγια. «Ἀγαπήσω σε, Κύριε ἡ ἰσχὺς μου, Κύριος στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου καὶ ῥύστης μου». Ψαλλομένου τοῦ ἱεροῦ τούτου ὕμνου, οἱ ἐν τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ παρευρισκόμενοι χριστιανοί, μὴ δυνάμενοι πλέον δημοσίᾳ διὰ τοῦ ἐν Χριστῷ ἄσπασμοῦ νὰ δεῖξωμεν καὶ ἐμπράκτως τὴν χριστιανικὴν ταύτην ἀγίαν ἀγάπην, ὀφείλομεν ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ στιγμῇ νὰ ἐφαρμόζωμεν ἐν ἑαυτοῖς τουλάχιστον τὸ θεῖον τοῦτο παράγγελμα, ἀποδιώκοντες ἕκαστος καὶ

ἀπὸ τοῦ νοῦς καὶ ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτοῦ πᾶν μίσος, πᾶσαν ἔχ-
 θραν καὶ πᾶσαν κακίαν πρὸς τὸν πλησίον ἡμῶν, ἵνα τοιουτο-
 τρόπως δυνηθῶμεν ἀξίως καὶ ἀκατακρίτως νὰ ὁμολογήσωμεν ἀ-
 μέσως τὴν πίστιν ἡμῶν. Ἡ Ἐκκλησία δὲ θέλουσα νὰ καταστή-
 σῃ ἔτι μᾶλλον συντονωτέραν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν ἀκρό-
 ασιν τῶν θείων καὶ ὑψηλῶν τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως
 ἀληθειῶν, ὥρισεν ἵνα ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὕμνου τούτου
 ὁ διάκονος ἀναφωνῇ μεγάλη τῇ φωνῇ. «Τὰς θύρας, τὰς θύρας,
 ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν». Αἱ λέξεις αὗται, τὰς θύρας τὰς θύρας,
 οὕτως ἐπιτακτικῶς ἐπαναλαμβανόμεναι, ἀναφέρονται εἰς ἐκείνους.
 οἱ ὅποιοι εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἦσαν διωρισμένοι διὰ νὰ
 προσέχωσι καὶ ἐπιτηρῶσι τὰς θύρας τοῦ ναοῦ, μὴ ἐπιτρέποντες
 πλέον εἰς οὐδένα ὄχι μόνον κατηχούμενον, ἀλλ' οὐδὲ πιστόν, μή-
 τε εἰσελθεῖν, μήτε ἐξελθεῖν τοῦ ναοῦ καθ' ὄλον τοῦτον τὸν και-
 ρὸν κατὰ τὸν ὅποιον οὕτω λαμπρῶς ὁμολογεῖται ἡ πίστις ἡμῶν
 καὶ ἐπιτελεῖται τὸ μέγα μυστήριον τῆς θείας ἀναφορᾶς. Μετὰ δὲ
 τὴν ἐπιτακτικὴν ταύτην τοῦ διακόνου ἐκφώνησιν, εὐθύς ὁ ἱερεὺς
 ἱστάμενος μετὰ φόβου πολλοῦ ἐνώπιον τῆς ἁγίας Τραπέζης, ἐπι-
 σείων ἀνωθεν τῶν τιμίων δώρων τὸν ἄερα καὶ λέγων μυστικῶς
 τὸ σύμβολον τῆς πίστεως. Ὁ ἀῆρ δὲ ἐπισειόμενος ἀνωθεν τῶν
 ἁγίων δώρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν σεισμόν τὸν κατὰ τὴν ἀνάστα-
 σιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γενόμενον, καὶ τὸν φό-
 βον ἐκείνον καὶ μέγαν τρόμον ἐξεικονίζει, ὅστις κατέλαβε τοὺς
 φιλάσσοντας τὸν Ζωοδόχον τάφον τοῦ Σωτῆρος στρατιώτας,
 ἀφ' ἑτέρου δὲ σημαίνει τὴν ἀνωθεν ἐπὶ τῶν προκειμένων τιμίων
 δώρων καταβαίνουσαν ζωοποιὸν καὶ παντοδύναμον πνοὴν καὶ
 χάριν τοῦ ζωαρχικοῦ παναγίου Πνεύματος, Ἐξω δὲ τοῦ ἁγίου
 Βήματος ἐν τῷ ναῷ, προπαρασκευασθέντες ἅπαντες οἱ πιστοὶ διὰ
 τοῦ συνδέσμου τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης, ἀγάπης καὶ ὁμονοίας,
 ἄρχεται ἀμέσως ὁ προϊστάμενος, ὡς ἀπὸ προσώπου πάντων τῶν
 παρισταμένων, νὰ ἀναγινώσκῃ μεγάλη τῇ φωνῇ ἀργῶς καὶ εὐ-
 κρινῶς τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς πίστεως, τὸ ὅποιον, περιλαμβάνει
 πάντα τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς ἡμῶν ἁγίας πί-
 στεως καὶ διακρίνει τοὺς ἀληθεῖς ὀρθοδόξους, ἀπὸ τῶν μελῶν
 τῆς ἄλλης Χριστιανικῆς κοινότητος μὴ ὀρθοδόξου καὶ αἰρετι-
 κῆς ἢ σχισματικῆς θρησκείας.

Τοῦ συμβόλου δὲ ἀναγιγνωσκομένου, πάντες οἱ ἐν τῷ ναῷ παριστάμενοι Χριστιανοί, ὀφείλουσι νὰ παρακολουθῶσι νοερῶς μετὰ φόβου, εὐλαβείας τε καὶ προσοχῆς μεγάλης τὸν ἀναγιγνώσκοντα, ἐπαναλαμβάνοντες ἅπαντες λέξιν πρὸς λέξιν καθ' ἑαυτοὺς τὴν ἀληθῆ ἐκείνην ὁμολογίαν ἣτις ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς ἡμετέρας ἀμώμου πίστεως. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν δὲ τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως ὁ διάκονος μεγάλη τῇ φωνῇ ἐκφωνεῖ μετ' εὐλαβείας τὰς λέξεις ταύτας. «Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου, προσχωμεν τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ προσφέρειν».

Ἡ ἐκφώνησις αὕτη σημαίνει ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ σφαγιάζεται καὶ προσφέρεται θυσία ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, διὰ τοῦτο, ἐὰν καὶ ἡμεῖς θέλωμεν νὰ λάβωμεν μέρος κοινωνῶν εἰς τὴν ἀναίμακτον ταύτην θυσίαν, ὀφείλομεν ὄχι μόνον τὴν καρδίαν ἡμῶν ν' ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ πάσης ἔχθρας, μίσους καὶ φθόνου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σῶμα ἡμῶν νὰ δώσωμεν τὴν προσήκουσαν, εὐπρεπῆ καὶ εὐσχήμονα στάσιν, ἰστάμενοι μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ, μὴ διαταράσσοντες τὴν προσευχὴν καὶ τὴν τελετὴν τοῦ θείου μυστηρίου πηγαινοερχόμενοι ἢ συνομιλοῦντες πρὸς ἀλλήλους. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐκφώνησιν ψάλλονται αἱ ἐξῆς λέξεις, «ἔλεον εἰρήνης θυσίαν αἰνέσεως». Τοῦτο δὲ σημαίνει, ὅτι ἡμεῖς εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην, καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς διατάξεις καὶ προτροπὰς τῆς Ἐκκλησίας, ὀφείλομεν πάντοτε ν' ἀπαντῶμεν ταῦτα. Ναὶ Κύριε, ἡμεῖς ἔχομεν καὶ ἀγάπην καὶ εἰρήνην, ἡμεῖς δεικνύομεν καὶ ἔλεος καὶ ἐπιείκειαν καὶ εὐσπλαχνίαν πρὸς ἀλλήλους, ἰδοὺ ἡ μόνη θυσία αἰνέσεως καὶ εὐχαριστίας τὴν ὁποίαν καὶ μόνην ἡμεῖς τολμῶμεν νὰ προσφέρωμεν αὐτὴν εἰς τὸν Σατῆρα καὶ Θεὸν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἀκούων τὴν εὐσεβῆ ταύτην τῶν πιστῶν προθυμίαν, στρέφεται εὐθὺς πρὸς τὸν λαὸν καὶ εὐλογεῖ αὐτοὺς διὰ τῶν Ἀποστολικῶν τούτων λόγων. «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν». Ἡμεῖς δὲ ἀντεπευχόμεθα τὰ αὐτὰ οὐράνια καὶ σωτήρια ἀγαθὰ καὶ εἰς αὐτὸν διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων. «Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματος σου». Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἱερεὺς βλέπων πλησιάζουσαν τὴν ἑσθῆν καὶ μυστηριώδη ἐκείνην στιγμὴν, καθ' ἣν, ἐπερχομένη

Η 113^η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΟΥ ΜΑΣ

Τὴν 2αν παρελθόντος Φεβρουαρίου ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς καθ' ἣν ἡ ἡμετέρα Ἱερὰ Μονὴ τελεῖ τὴν ἑτησίαν αὐτῆς πανήγυριν, συνεπληρώθησαν 113 ἔτη ἀπὸ τοῦ 1839 ἀφ' οὗ πρωτοστατοῦντος τοῦ ἐκ τῶν προΐσταμένων τῆς Μονῆς Πρωαγ. Ἀβερκίου ἐκ Γρεβενῶν, ἡ πλειονότης τῆς τότε ἀδελφότητος αὐτῆς ἀνεκέρηξε μετ' ἱκανὴν ἀντίστασιν τὸ Κοινοβιακὸν πολίτευμα ἐκ τοῦ πρότερον ἰδιορρούθμου ὑπάρχοντος.

Κατὰ τὴν μετατροπὴν ταύτην καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ θείου τούτου Κοινοβιακοῦ συστήματος, οἱ ἀντιφρονοῦντες ἐκράτησαν ἐπ' ἀρκετὸν εἰς μεγίστην ταραχὴν τὴν Μονὴν καὶ μέχρις οὗτο ἐπενέβη καὶ πάλιν ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία

Κατὰ τὴν περίοδον τῶν πρώτων ἀνωμαλιῶν, ἀδελφός τις τῆς Μονῆς εἶδεν ὀπτασίαν ἣτις ἐνίσχυσε σημαντικῶς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Κοινοβιακοῦ βίου, τὴν ὁποίαν καὶ παραθέτομεν ἐπὶ λέξει ὡς ταύτην περιγράφει εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 136 χειρόγραφον κώδικα τῆς Μονῆς ὁ τότε εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτῆς ἡσυχάζων διδάσκαλος Ἰάκωβος καὶ ἣτις ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Ἀδελφός τις ἡσυχαστής, διστάζων ἦν ἐπὶ τῇ μεταρροθμίσει τῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου ἱερᾶς καὶ Βασιλικῆς Μονῆς

ἀοράτως ἡ τοῦ παναγίου Πνεύματος χάρις, μεταβάλλει τὰ προκείμενα εἰς σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ, κελεύει πάλιν τοὺς πιστούς, ἵνα ἀνυψώσωσι καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῆς ματαιότητος πρὸς τὸν Θεόν, τὸν ἐν οὐρανῷ οἰκοῦντα, λέγων. «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας». Ἀμέσως δὲ ὁ ψάλτης, ἀντὶ πάντων τῶν λοιπῶν πιστῶν, ἐπιφωνεῖ μετὰ συντόμου προθυμίας. «Ἐχομεν πρὸς τὸν Κύριον», δηλαδὴ λέγομεν καὶ βεβαιοῦμεν καὶ ἐπισήμως κηρύττομεν, ὅτι πάντες καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἔχομεν πρὸς τὸν Κύριον καὶ οὐχὶ εἰς τὴν γῆν καὶ τὰς βιωτικὰς μερίμνας (συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον)

ἀπὸ ἰδιορρυθμίας εἰς Κοινόβιον. Ἐὰν δηλονότι εὐπρόσδεκτος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν ἢ τοιαύτη ἀπροσδοκῆτως ἀθρόα μεταβολή· ἐξαιρέτως δὲ θεωρῶν τοὺς μοναχοὺς τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἀσκουμένους διαδίδοντας ἔλευθέρως καὶ ἀφειδῶς εἰς τοὺς δεομένους τὰ τοῦ σώματος ἀναγκαῖα, τῆς Μονῆς εὐρισκομένης εἰς ἐσχάτην ἀπορίαν, καὶ χρέους ὑπερόγκου κατατλουμένης διὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους διατρεχούσας ταραχὰς καὶ ἐπιφορὰς, διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ καὶ ἔκριεν, ἵνα ἀπελθὼν ἀναγγείλῃ τῷ ἡγουμένῳ τὸν τοιοῦτον ἐνδιάθετον αὐτοῦ λογισμόν.

Ἡ δὲ Πανύμνητος Δέσποινα ἀνακόψαι θέλουσα ἔξ αὐτοῦ τὸν τοιοῦτον δισταγμὸν καὶ πληροφορηῆσαι ὅτι αὐτὴ προνοεῖ καὶ ἐξοικονομεῖ εἰς πάντα τὰ χρειώδη τῆς μονῆς, καὶ ἀναγκαῖα εἰς διατροφήν τῶν ἀδελφῶν, καὶ ὅτι κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ καὶ βούλησιν ἐσυστήθη ἡ Κοινοβιακὴ διαγωγή, καὶ ὁ ναὸς ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ἐτιμήθη καθὼς ἀπ' ἀρχῆς ὁ θεῖος Παῦλος εἰς ὄνομα αὐτῆς ἐτίμησε καὶ ἐναπέθετο τὸν ὑπ' οὐτοῦ δομηθέντα ναόν. ἔδειξεν αὐτῷ τὴν ἐπομένην ὀπτασίαν, καὶ ἐπληροφόρησεν αὐτὸν βεβαίως, ὡς ὧδε σημειοῦται, εἰς αἴδιον μνήμην, καὶ πληροφορίαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ τούτων δισταζόντων. Ἔχει δὲ οὕτως.

Ὁ ἀδελφὸς οὗτος νοσῶν καὶ κατάκοιτος εὐρισκόμενος ἐν τῇ κέλλῃ αὐτοῦ ἐλθὼν εἰς ἔκστασιν εἶδε τὸν σατανᾶν μαινόνον, καὶ τρίζοντα τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ κατὰ τῆς Μονῆς, διὰ τὴν ἐξ ἰδιορρυθμίας εἰς κοινόβιον μεταρρύθμισιν αὐτῆς, καὶ φθιόνων εἰς τὴν τῶν ἀδελφῶν ψυχικὴν σωτηρίαν ἠτοίμαζε παγίδας καὶ βρόχους κατ' αὐτῶν καταστρέψαι θέλων αὐτούς, καὶ διεγείρας σκάνδαλα καὶ ταραχὰς κατὰ τε τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν ἀδελφῶν, ὥστε εἰ δυνατόν ἦν αὐτῷ ἔξ ὀλοκλήρου ἀφανῆσαι αὐτοὺς καὶ τὸ κοινόβιον καταστρέψαι. Ταῦτα ἰδὼν ὁ ἀδελφός, ἤρχετο πολλάκις παρηγορῶν τὸν ἡγούμενον, καὶ παραθαρρύνων αὐτὸν ἵνα ἔχη πρὸς τὸν Θεὸν τὰς ἐλπίδας του, καὶ ἡ Παντάνασσα Δέσποινα Θεοτόκος, ἡ πρὸς τὸν αὐτῆς τὰς εὐχὰς τῶν πιστῶν προσφέρουσα πάντοτε, θέλει νὰ ἐξοικονομήσει ὅλα καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὰ σκάνδαλα, καὶ καταπραῦνῃ τὰς ταραχὰς τῶν ἀντικειμένων, καὶ νὰ κυ-

βερνήση πηδαλιουχοῦσα τὸ ἱερόν αὐτῆς καταφύγιον.

Ὅτε δὲ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἱεραῆς ταύτης Μονῆς ἐτελοῦντο, ὁ ῥηθεις ἀδελφὸς εὐρίσκετο εἰς βαθυτάτην ἀσθενειαν κατακείμενος κλινήρης ἐν τῇ κέλλῃ αὐτοῦ, καὶ μὴ δυνάμενος ἐλθεῖν συνεορτάσαι καὶ αὐτὸς τὴν τῶν ἐγκαινίων ἱερὰν πανήγυριν, ἔμενεν ἡσυχάζων μόνος του. Ἐτελοῦντο δὲ τὰ ἐγκαίνια κατὰ τὴν τριακοστὴν πρώτην τοῦ Δεκεμβρίου μηνός. Ὁ γοῦν κατακείμενος ἀδελφός, ἐθεώρει ἐν ἐκστάσει, ὅτι εὐρίσκετο παρῶν εἰς τὰ ἐγκαίνια, καὶ ἑώρα Παρθένον τινὰ σεμνοπρεπεστάτην καθιδρυμένην ἐν τῷ ἱερῷ συνθρόνῳ τῷ ἔνδον τοῦ ἁγίου βήματος, κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς καὶ βρέφος ἀκτινοβολοῦν ὡς ἀστέρων πολύφωτον, καὶ ὑπὲρ τὸν ἥλιον ἀπαστραπτοντα· τὸ ὁποῖον βρέφος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ σκῆπτρον βασιλικὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὥραιότην παρθένον καθιερώθη ὁ ναὸς καὶ αὕτη ἀποκατέστη Κυρία καὶ ἔφορος, προστάτις καὶ κηδεμὼν τοῦ τε ναοῦ καὶ ὅλης τῆς Μονῆς ταύτης.

Κατὰ δὲ ὥρας τινὰς ἀφαίνετο ἐξερχομένη τοῦ βήματος συνεργοῦσα εἰς τὴν ὑπουργίαν τῶν ἱερῶν ἐγκαινίων· καὶ ἄλλοτε μὲν περιερχομένη ἴστατο εἰς τὸν δεξιὸν χορόν, ἄλλοτε δὲ εἰς τὸν ἀριστερὸν ἑνθιμίζουσα καὶ ψάλλοντας καὶ ὑμνοδοῦς τῶν ἱερῶν ᾠσμάτων καὶ τοὺς διακονοῦντας ἐνισχύουσα· ἄλλοτε δὲ πάλιν περιερχομένη τὸν θεῖον ναὸν ἐν ἰλέφ ὄμματι ἐθεώρει τοὺς στύλους καὶ κίονας καὶ βάσεις στερεοῦσα καὶ πηγνύουσα αὐτοὺς εἰς μόνιμον στάσιν, καὶ αὐθις εἰσερχομένη εἰς τὸ βῆμα συνεργοῦσε τῷ Ἀρχιερεῖ καὶ τοῖς Ἱερεῦσιν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ μύρου καὶ μιγμάτων τῶν ἐγκαινίων, καθυπουργοῦσα καὶ διορίζουσα μυστικῶς ὡς Κυρία τοῦ ἔργου καὶ τοῦ οἴκου αὐτῆς.

Ταῦτα μὲν ἐθεώρει τὸ δεύτερον εἰς τὴν τελετὴν τῶν ἱερῶν ἐγκαινίων ὁ ῥηθεις ἀδελφός.

Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς, ἐν ἣ ἔτελεῖτο κατὰ πρῶτον ἢ πανήγυρις τοῦ νεοεγκαινιασθέντος Ναοῦ, καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς Μονῆς, ἀσθενὴς πάλιν ὁ αὐτὸς εὐρισκόμενος, καὶ μὴ δυνάμενος οὐδὲ τότε ἐλθεῖν εἰς τὴν πανήγυριν τοῦ συνεορτάσαι, ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ὀχλούμενος, καὶ καταβαρυνόμε-

νος οὐκ ἠσθάνετο ποσῶς τοῦ εὐρίσκετο· καὶ ἐλθὼν εἰς ἔκστασιν ἐθεώρει ὅτι εὐρίσκετο παρῶν εἰς τὸν ναὸν νοερῶς εἰς τὴν ἀγρυπνίαν· καὶ ἐθεώρει τὴν αὐτὴν Παρθένον καθεζομένην ἐπάνωθεν τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου τοῦ ἔσωθεν τῆς κόγχης τοῦ ἱεροῦ Βήματος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ὃν ἐν χερσὶ κατέχουσα, εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς ἔφερεν, ἐνδεδυμένη κρυσταλλοειδὲς ἔνδυμα ἔσωθεν, καὶ ἐπανωφόριον πορφυροῦν παρθενικὸν καὶ ἐστολισμένη καθὼς ἐν τῇ ἱερᾷ αὐτῆς εἰκόνι δείκνυται.

Ταύτην οὕτω βλέπων καὶ ἐκπληττόμενος, ἰδοὺ ὄρα, καὶ ἀποβαλλοῦσα τὸ λαμπρὸν αὐτῆς πορφυροῦν περιβόλαιον, ἀπέθετο αὐτὸ ἐπάνωθεν τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου, καὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς ὡς πρὸς ὑψηρεσίαν εὐτρεπίσασα, ἐξῆλθε τοῦ βήματος περιορχομένη καὶ συμπράττουσα εἰς τὴν ἀγρυπνίαν καθ' ὅλα, τοὺς μὲν ἱερεῖς καὶ διακόνους εὐλογοῦσα ἔσωθεν τοῦ βήματος, τοὺς δὲ ψάλτας καὶ ἐκκλησιαστικούς καὶ κανονάρχας ὄρθιμίζουσα, καὶ διατάττουσα, καὶ πάντα εὐσημημόνως τελεῖν ἄχρι τέλους τῆς ἀγρυπνίας οὕτω διακελεύουσα. Εἶτα καὶ ἐν τῇ λιτῇ συνακολουθοῦσα καὶ πρόπορευομένη, τοῖς συμπορευομένοις συνῆδετο καὶ συνέψαλλεν Ὡσαύτως καὶ εἰς ὅλην τὴν λειτουργίαν τὰ αὐτὰ ἔσωθεν τοῦ Βήματος τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τῷ Ἀρχιερεῖ συμπράττουσα μᾶλλον.

Μετὰ δὲ τὴν τελείωσιν τῆς ἱερᾶς Μυσταγωγίας συνεξῆλθε τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ ἡγουμένῳ, καὶ εἰσελθοῦσα εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, περιήρχετο διορίζουσα τοὺς ἐκεῖ ἐτοιμάζοντας διακονητὰς εἰς τὴν παράθεσιν τῶν ἔδεσμάτων, καὶ συννηρητοῦσα σεμνοπρεπῶς μὲ τοὺς ὑπηρέτας ἕως οὗ πάντες οἱ συνελθόντες εἰς τὴν πανήγυριν ἔφαγον καὶ ἠὺφράνθησαν, ἀδελφοὶ οἰκεῖοι τῆς Μονῆς καὶ ξένοι, εἰς ὅλους διακονοῦσα ἐπιμελῶς καὶ εὐλογοῦσα καὶ παρέχουσα αὐτοῖς χάριν καὶ εὐλογίαν πνευματικὴν, ἐπισκεπτομένη αὐτοὺς μετὰ μεγάλης προθυμίας, ἐπιμελουμένη ἅπαντας τοὺς παρευρεθέντας.

Μετὰ δὲ τὸ ἐξελθεῖν τοὺς ἀδελφούς ἐκ τῆς τραπέζης, ἐξεληθοῦσα ἢ αὐτὴ παρθένος καὶ Βασίλισσα πρὸς τὴν θύραν τὴν ἔσωθεν τῆς Μονῆς, ἐπεσκέψατο τοὺς ἐκεῖσε εὐρισκομένους καὶ ἀνακειμένους ἐνδεεῖς πτωχοὺς ζητούλους καὶ ἠλέησε καὶ

αὐτοὺς καὶ παρομοίως ἠϋλόγησε· καὶ ὡς Μήτηρ οὕσα τοῦ προσατάτου Ἰησοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ γνωρίζουσα τὰς ἐννοίας καὶ βουλὰς τῶν καρδιῶν ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν· πρὸς μὲν τοὺς ἐναρέτους καὶ ἀγαθοὺς τε καὶ ἰλαροὺς τῆ καρδία, ἰλαρὸν καὶ εὐμενὲς εἶδος ἐδείκνυε, πρὸς δὲ τοὺς ῥαθύμους καὶ ἀμελεῖς, σοβαρὸν καὶ πρὸς μετάνοιαν προτροπετικὸν σχῆμα διένευεν. Τούτων οὖν οὕτω γενομένων, ἡ μὲν Κυρία Θεοτόκος εἰς τὴν τράπεζαν ὑπέστρεψεν, ἐνθά οἱ διακονηταὶ τῆς τραπέζης καὶ μάγειροι ἐκάθησαν τοῦ φαγεῖν, καὶ σὺν αὐτοῖς καὶ ὁ ὄρων τὴν ὀπτασίαν συνεκάθησε· καὶ ἰδοὺ καὶ ἡ Κυρία Θεοτόκος ἦλθεν ἵνα καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπηρετήσῃ προσφιλῶς. Τότε θεία χάρις ἐνσκήψασα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὄρωντος ταῦτα, ἐγνώρισε σαφέστατα ὅτι αὕτη ἦν ἡ Δέσποινα τοῦ παντός Θεοτόκος, τὴν ὁποίαν ἕως τότε δὲν ἠννόησεν ὅτι ἦτο ἡ Θεοτόκος καὶ ὅτι αὕτη ἦν ἡ ταῦτα ὡς ὀραθέντα δηλώσασα καὶ νοητοῖς ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατο· ὅθεν παρενθὺς ἐγευθὲς ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐκάθητο, πεσὼν αὐτὴν προσεκύνησε λέγων αὐτῇ. Κυρία μου καὶ Θεοτόκε Δέσποινα, μὴ γένοιτο διακονηθῆναι με παρὰ σοῦ, ἀλλ' ὡς χρεῶν μοι μᾶλλον ἐγὼ ὁ ἀχρεῖος δοῦλος σου ὑπηρετήσω· καὶ παυσάμενος τοῦ λαλεῖν, ἀπελθὼν ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας αὐτοῦ τριβλῦον πολύτιμον, τὸ ὁποῖον ἴσως νεύσει τότε τῆς Θεοτόκου εὐρέθη ἐκεῖ καὶ βαλὼν ἐν αὐτῷ ἰχθυῖας δύο ὀπτοὺς καὶ παρέθεσεν εἰς τὴν τράπεζαν, προτρέπων καὶ ἱκετεύων τὴν Δέσποιναν ἵνα καθίσῃ μετ' αὐτοῦ τοῦ φαγεῖν· ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἐγὼ οὐ τοιαύτην βρῶσιν ἐσθίω, ἀλλ' οὐδὲ ὁ υἱός μου. Πλὴν προσκληθεῖσα εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην, διὰ τὴν εἰς ἐμὲ καθιέρωσιν, τοῦ ναοῦ μου τούτου τοῦ θείου, ἐνίσχυσα τοὺς κοπιάσαντας, συμπράξασα μετ' αὐτῶν εἰς τὴν τῶν ξένων δεξίωσιν ὅτι μεμάθηκα παρὰ τοῦ ἐμοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ, ὡς αὐτὸς με ἐδίδαξεν, ἵνα τοὺς δοξάζοντάς με ἀντιδοξάζω καὶ τοὺς ἐμὲ τιμῶντας ἀντιτιμῶ, καὶ τοῖς εὐχομένοις εὐχὴν παρέχω καὶ πρὸς τοὺς εἰς ἐμὲ δεομένους, εὐλογίαν καὶ χάριν ἐπιβραβεύω.

Ταῦτα ἡ Δέσποινα εἰποῦσα νουθετοῦσα τὸν ἀδελφὸν ἐκεῖνον καὶ διδάσκουσα, ἐπάρασα τὰς ἀγίας αὐτῆς χεῖρας εἰς ὕψος, αἵτινες θείου φωτὸς πεπλησμένοι οὔσαι, ἐφεγγοβόλουν

ὡς ἀστέρες πολύφωτοι ἔξαστράπτουσαι, καὶ οὕτως εὐχρηθῆναι τὴν Μονὴν καὶ τὸν ἡγούμενον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς εὐλογήσασα, διεχύθη φῶς αὐτὸν ἐκ τῶν ἀχράντων αὐτῆς χειρῶν καὶ περιέλαμψεν ἅπαντας, ὁ ὁποῖος φωτισμὸς καὶ λάμψις εἰσελθὼν εἰς τὰ αἰσθητήρια τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ ἐκείνου, ἐνέπλησεν αὐτὸν χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πνευματικῆς καὶ ἠνοιχθήσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ ἠλλοιώθη θεῖαν ἄλλοίωσιν καὶ εὐθέως εἰς οὐρανοὺς ἀναπτᾶσα, ἀπῆλθεν ἔξ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Καὶ τότε ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν ὁ ἀδελφὸς ὁ ταῦτα ἰδὼν, ἔγνωκεν ὅτι ὄρασις ἦν τὰ γενόμενα· καὶ τότε μὲν ἐσιώπησεν καὶ οὐκ ἤθελε ἀναγγεῖλαι ταῦτα καὶ ἵνα μὴ ὡς πλάνη καὶ φάσμα ἤθελε δόξῃ τοῖς ἀκούουσιν αὐτὰ καὶ γελοῖα κριθῶσι παρὰ τῶν δισταζόντων καὶ ἀμφίβολα. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ πίστις ἦν εἶχε πρὸς τὴν Θεοτόκον, κατέπεισεν αὐτὸν ὅτι ἦσαν ἀληθῆ καὶ βέβαια, καὶ ἔσωθεν ἡ συνείδησις ἐβίαζεν αὐτὸν τοῦ ἀναγγεῖλαι ταῦτα τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἔξαιρέτως ὁρῶν τὸν ἡγούμενον τῆς Μονῆς ἀθυμοῦντα καὶ εἰς ἀπορίαν εὐρισκόμενον, διὰ τὰς συνεχεῖς θλίψεις καὶ στενοχωρίας τῶν παρεμπιπτόντων αὐτῷ πειρασμῶν τῶν ἐκ συνεργίας τοῦ πονηροῦ ἐπισυμβαινόντων αὐτῷ ἀπελθὼν ἀνήγγελεν εἰς αὐτὸν ἅπαντα τὰ εἰς αὐτὸν ὁραθέντα. Ὁ δὲ ἡγούμενος ἀκούσας αὐτὰ καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ φιλάρετοι καὶ εὐλαβεῖς ἀδελφοί, ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τὴν Ὑπερῦμνητον Δέσποιναν τὴν προμήθειαν καὶ τροφὸν καὶ κυβερνήτην τῆς Μονῆς ταύτης, ἀνέπεμψαν δὲ δόξαν εἰς αὐτήν, ἣτις προνοουμένη τῆς οἰκείας ποιίμνης, τοιαῦτα θαυμάσια καὶ ἀποκαλύψεις ὑπερφιεῖς ἔδειξε πρὸς στηριγμὸν καὶ πληροφορίαν τῶν κλονομένων ὡς τὰ αἰτήματα τῶν δούλων αὐτῆς πληροῦσα καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ πονηροῦ ἐπινοίας πρὸς καταστροφὴν τῶν ἀδελφῶν τῆς ποιίμνης ἐνεργουμένας σκεδαννύουσα, καὶ τοὺς ἐγειρομένους πειρασμοὺς διαλύουσα καὶ τοὺς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας αὐτῇ δουλεύοντας καὶ τῷ Υἱῷ αὐτῆς εὐαρεστοῦντας δι' ἐναρέτου πολιτείας, πρὸς οὐράνιον τρίβον ἰθύνουσα, καὶ πρὸς ἄληκτον εὐφροσύνην καὶ θυμηδίαν μετὰ πότμον κατασκηνοῦσαν».

312

ΛΟΓΙΚΗ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

Η ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τοιχογραφία τοῦ
Καθολικοῦ Ναοῦ
τῆς Ἱ. Μονῆς Χε-
λανδαρίου. ΙΓ' αἰ-
ῶνος.

Αἱ τοιχογραφίαι
τῆς Ἱ. Μονῆς Χε-
λανδαρίου ἀνακαι-
νισθεῖσαι τὸ ἔτος
1804 ἀπώλεσαν τὴν
ἀρχικὴν τῶν σπου-
δαιότητα.

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΤΕΙΑΣ

«Νηστεία φυλάττει νήπια, σωφρονίζει τὸν νέον, σεμνὸν ποιεῖται τὸν πρεσβύτεν· αἰδεσιμωτέρα γὰρ πολὺὰ νηστεία κεκοσμημένη».

—«Μὴ μέντοι ἐν τῇ ἀποχῇ μόνη τῶν βρωμάτων τὸ ἐκ τῆς νηστείας ἀγαθὸν ὀρίζου. Νηστεία γὰρ ἀληθὴς ἢ τῶν κακῶν ἀλλοτριώσεις. Λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας· ἄφες τῷ πλησίον τὴν λύπην· ἄφες αὐτῷ νὰ ὀφλήματα. Κρεῶν οὐκ ἐσθίεις, ἀλλ' ἐσθίεις τὸν ἀδελφόν. Οἴνου ἀπέχει, ἀλλ' ὕβρεων οὐ κρατεῖς. Τὴν ἐσπέραν ἀναμένεις εἰς μετάληψιν, ἀλλὰ δαπανᾷς τὴν ἡμέραν εἰς δικαστήρια. Οὐαὶ οἱ μεθύοντες, οὐκ ἀπὸ οἴνου. Θυμὸς μέθη ἐστὶ ψυχῆς, ἔκφρονα αὐτὴν ποιῶν ὡς ὁ οἶνος. Λύπη μέθη ἐστὶ καὶ αὐτή, καταβαπτίζουσα τὴν διάνοιαν. Φόβος ἐτέρα μέθη... Ἐννόησόν μοι τὸν ὀργιζόμενον ὅπως μεθύει τῷ πάθει. Οὐκ ἔστιν ἑαυτοῦ κύριος, ἀγνοεῖ ἑαυτόν, ἀγνοεῖ τοὺς παρόντας· ὡσπερ ἐν νυκτομαχίᾳ πάντων ἀπειται· πᾶσι προσπταίει· ἀταμίευτα φθέγγεται, δυσκάθεκτός ἐστι, λοιδορεῖται, τύπτει, ἀπειλὰς διόμνυται, βοᾷ, διαρρήγνυται».

Μ. Βασιλείου

«Τιμὴ γὰρ νηστείας, οὐχὶ σιτίου ἀποχή, ἀλλ' ἀμαρτημάτων ἀναχώρησις, ὥς ὃ γε τῇ τῶν βρωμάτων μόνον ὀρίζων τὴν νηστείαν, οὗτός ἐστι ὁ μάλιστα ἀτιμάζων αὐτήν. Νηστεύεις; δεῖξον μοι διὰ τῶν ἔργων αὐτήν. Ποίων ἔργων, φυσίν; ἐὰν ἴδης πένητα ἐλέησον· ἐὰν ἴδης ἐχθρὸν καταλλάγηθι· ἐὰν ἴδης φίλον εὐδοκιμοῦντα, μὴ βασκάνης· ἐὰν ἴδης εὐμορφον, ὑπέροβηθι. Μὴ γὰρ δεῖ στόμα νηστευέτω μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοὴ καὶ πόδες καὶ χεῖρες καὶ πάντα τὰ τοῦ σώματος ἡμῶν μέλη· νηστευέτωσαν πόδες, δρόμων τῶν ἐπὶ τὰ παράνομα· θέατρα ἀφιστάμενοι· νηστευέτωσαν ὀφθαλμοί, παιδευόμενοι

μηδέποτε εὐμόρφους ἐπιπηδᾶν, μηδὲ ἀλλότρια περιεργάζεσθαι κάλλη... Νηστευέτω ἀκοή· νηστεία δὲ ἀκοῆς μὴ δέχεσθαι κατηγορίας. Νηστευέτω καὶ στόμα ἀπὸ δημάτων αἰσχροῶν καὶ λοιδορίας. Τί γὰρ ὄφελος, ὅταν μὲν ὀρνίθων καὶ ἰχθύων ἀπελώμεθα, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς δάκνωμεν καὶ κωτεσθίωμεν; ὁ κατηγορῶν ἀδελφικὰ κρέα ἔφαγε, τὴν σάρκα τοῦ πλησίον ἔδακε».

—«Ἡ νηστεία φιλοσοφίαν πολλὴν ἐντίθησι καὶ ἄγγελον ἔξ ἀνθρώπου κατασκευάζει καὶ ταῖς ἀσωμάτοις δυνάμεσι πυκτώνει· ἀλλ' οὐ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ δεῖ καὶ εὐχῆς καὶ πρώτης εὐχῆς Ὅρα γοῦν ὅσα ἀγαθὰ ἔξ ἀμφοτέρων γίνεται. Ὁ γὰρ εὐχόμενος, ὡς χρή, καὶ νηστεύων οὐ πολλῶν δεῖται, ὁ δὲ πολλῶν μὴ δεόμενος οὐκ ἂν γένοιτο φιλοχρήματος· ὁ μὴ φιλοχρήματος καὶ πρὸς ἔλεημοσύνην ἐπιτηδειότερος· ὁ νηστεύων κοῦφός ἐστι καὶ ἐπτερωμένος, καὶ μετὰ νήψεως εὔχεται καὶ τὰς ἐπιθυμίας σβέννυσι τὰς πονηρὰς καὶ ἐξιλεοῦται Θεὸν καὶ ταπεινοῖ τὴν ψυχὴν ἐπαιρομένην. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀπόστολοι ἀεὶ σχεδὸν ἐνήστευον. Ὁ εὐχόμενος μετὰ νηστείας διπλᾶς ἔχει τὰς πτέρυγας».

—«Φιλῶμεν τὴν νηστείαν, ὅτι μήτηρ τῆς σωφροσύνης ἐστὶ καὶ πηγὴ φιλοσοφίας, νηστεία γὰρ ἐστὶ ἡ γαλήνη τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ἡ τῶν γεγηρακότων εὐκοσμία, ἡ τῶν νέων παιδαγωγὸς καὶ τῶν σωφρονούντων διδάσκαλος, ἡ πᾶσαν ἡλικίαν καὶ φύσιν κοσμοῦσα».

Ἄγ. Ἰωάν. Χρυσοστόμου

«Τὴν νηστείαν δὲ οὐκ αὐτὸς (ὁ Κύριος) χρήζων τετέλεκε, πῶς γὰρ ὁ μόνος ὢν ἀναμάρτητος; Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς νενήσκεικε. Τοῦτο δὲ πεποίηκεν ἡμῖν παρέχων νηστείας ὑπογραμμὸν τὴν τοῦ Ἀδάμ ἀναιρῶν παράβασιν καὶ τὸν δι' ἀκρασίας καὶ γαστριμαργίας πεσόντα διὰ νηστείας ἀνορθῶν».

Ἄγ. Εἰρηναίου

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Τὸ Τριώδιον.

Ἀπὸ τῆς 28ης Ἰανουαρίου ἡ πορνία ἡμῶν μήτηρ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰσήγαγεν ἡμᾶς εἰς τὴν περίοδον τοῦ Τριωδίου, καθ' ἣν διὰ κατανυκτικωτάτων ὕμνων, οἵτινες εἶναι τὸ πλεῖστον προϊόντα Μοναχῶν, διὰ συντόνων προσευχῶν καὶ μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας διὰ μακρᾶς νηστείας, ἐπιθυμῶν νὰ προπαρασκευάσῃ τὰ τέκνα αὐτῆς, ἵνα κεκαθαρμένα ψυχῇ τε καὶ σώματι ἐορτάσωσι τὰ πάνσεπτα τοῦ Κυρίου πάθη. Ἐπειδὴ δὲ ἡ προσκόλλησις εἰς τὸ γράμμα μόνον τοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἀποκτέννει (Β' Κορ. Γ' 6) οὐδόλως ὀφελεῖ, ὑπενθυμίζει πῶς νὰ προσευχόμεθα μὲ τὸ ὑπέροχον ἐκεῖνο ἰδιόμελον «μὴ προσευξόμεθα φαρισαϊκῶς ἀδελφοί.....» καὶ ὑποδεικνύει τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τῆς νηστείας μὲ τὸ ὠραῖον τροπάριον «νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. Ἀληθὴς νηστεία ἡ τῶν κακῶν ἀλλοτριώσεις, ἐγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχή, ἐπιθυμιῶν χωρισμός, καταλαλιᾶς ψεύδους καὶ ἐπιπορκίας. Ἡ τούτων ἔνδεια νηστεία ἐστὶν ἀληθὴς καὶ εὐπρόσδεκτος».

Δυστυχῶς ἡ ἄγνοια συνετέλεσεν ὥστε αἱ ἡμέραι τοῦ Τριωδίου, αἵτινες εἶναι ἡμέραι πνευματικῆς αὐτοσυγκεντρώσεως, νὰ θεωρῶνται ἡμέραι κραιπάλης, αἱ δὲ ἡμέραι τῆς νηστείας, ὅπου τηροῦνται, νὰ περιορίζωνται εἰς ἀποχὴν μόνον βρωμάτων καὶ οὐχὶ ἀμαρτημάτων, ἥτις εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς νηστείας. Πόσον μακρὰν εἶναι οἱ τοιοῦτοι Χριστιανοὶ τοῦ ἀληθοῦς πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν!

Θεσμὸς Θεῖος.

Ἡ ἱερὰ νηστεία, εἰς τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον μᾶς εἰσάγει ἡ μήτηρ Ἐκκλησία εἶναι θεσμὸς «ὀμόχρονος» μὲν κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον «ἐνγληκικώτερος» δὲ τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, καὶ οὐχὶ ἀνθρώπινον ἐπιπόνημα. Καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος ἀναγνωρίζει ὡς καλῶς ἔχοντα τὸν θεσμὸν τοῦτον (Ματθ. στ' 16) καὶ διδάσκει ὅτι δέον νὰ γίνεται ἄνευ ἐπιδείξεως, ἔδωκε δὲ τὸ παράδειγμα, νηστεύσας καὶ ὁ Ἰδίας. Οἱ ἱεροὶ Κανόνες (ΣΘ Ἀποστολ. ΚΘ' στ' Οἰκ. κλπ.) τιμωροῦσιν αὐστηρῶς τοὺς ἄνευ λόγων ἀσθενείας καταπατοῦντας τὴν ἱερὰν Νηστείαν. Μεγάλως ὅθεν ἀμαρτάνουσι οἱ δυνάμενοι καὶ μὴ νηστεύ-

οντες, ισχυριζόμενοι δήθεν, ὅτι τὸ φαγητὸν δὲν βλάπτει, ὡς σκανδαλίζοντες τοὺς πιστοὺς καὶ παραβαίνοντες ῥητὰς διατάξεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἱερὰς παραδόσεως. Ἄλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχωσι λόγοι, ἢ κατάλυσις δέον νὰ γίνεται ἐν κρυπτῷ πρὸς ἀποφυγὴν σκανδαλισμοῦ. Μέγα ἦτο τὸ σκάνδαλον καὶ ἀλγεινὴ ἢ ἐντύπωσις ἦν ἀπεκόμησαν οἱ ἰδόντες κατὰ τὴν Νηστείαν τοῦ τεσσαρακονθημέρου καὶ τελευταίαν Παρασκευὴν Ἀρχιερέα ἐν μεγάλῳ ξενοδοχείῳ μετὰ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου αὐτοῦ, καταλύοντα ἐνώπιον πάντων!! Μὴ χειρότερα! Ἴλεως γένοιτο ἡμῖν ὁ Κύριος.

Μία ἐπέτειος.

Τῇ 29 - 1 - 1952 συνεπληρώθησαν ἔνδεκα ἔτη, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ὄντως ἐθνικὸς Κυβερνήτης Ἰωάννης Μεταξᾶς, ζητήσας καὶ μεταλαβὼν τῶν ἀχράντων μυστηρίων—πράγμα σπάνιον διὰ τοὺς πολιτικοὺς τῶν τελευταίων ἐτῶν— εἰσήρχετο εἰς τὴν αἰωνιότητα γεμᾶτος δόξης, οἷας σπανίως ἀπήλαυσεν ἕλλην πολιτικός. Ὁ Ἰ. Μεταξᾶς ἐξησφάλισεν ἐπίζηλον θέσιν εἰς τὸ πάνθεον τῆς Ἑλλην. ἱστορίας καὶ τὴν καρδίαν καὶ τοῦ τελευταίου Ἑλληνοσ. Διὰ τῆς τετραετοῦς διοικήσεώς του ἐδημιούργησε κράτος δικαίου καὶ εὐνομίας· ἀνεστήλωσε τὰς πεπτωκυίας ιδέας τῆς Ἑρησκείας, πατρίδος καὶ οἰκογενείας· παρεσκεύασε τὸ ἔθνος ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς διὰ τὴν μεγάλην λαίλαπα καὶ διὰ τοῦ ΟΧΙ, τὸ ὁποῖον αὐτὸς μόνος ἀντέταξε τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 εἰς τὸν Ἰταμὸν εἰσβολέα, ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν. Ἡ κακία τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων διέπραξε τὴν μεγάλην ἀδικίαν νὰ ἐγκωμιάζη τὸ ἔπος τῆς Ἀλβανίας καὶ ἀγνοῇ τὸν δημιουργὸν αὐτῆς. Εὐθὺς ὡς κατασιγᾶσσι τὰ πάθη καὶ ὁ φθόνος, θὰ διαλάμψη καὶ ἐπισήμως ἢ ἀλήθεια περὶ τοῦ Ἰ. Μεταξᾶ, ὡς ἔχει διαλάμψει καὶ τὸν λαὸν «παρ' ᾧ, ἵνα μεταχειρισθῶμεν τοὺς λόγους τοῦ Περικλέους (ἐπιτάφ. § 43), ἄγραφος μνήμη ἐνδιατάται». Ἀπέβη δὲ τοιοῦτος ὁ Μεταξᾶς, διότι ἐκτὸς τῶν μεγάλων αὐτοῦ φυσικῶν προσόντων εἶχε καὶ τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, βαθεῖαν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἐξεδήλου πάντοτε καὶ ἐζήτει νὰ ἐπιβάλλῃ. Ἰδοὺ τι εἶπεν εἰς συγκέντρωσιν Ἐκπαιδευτικῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ. «Τὸ ἄλλο πράγμα, τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ συστήσω εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἀναπτύξετε εἰς τὰ παιδιά τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα. Δὲν σᾶς ζητῶ νὰ τὰ κάμητε θεολόγους, οὔτε μὲ ἐνδιαφέρει νὰ μάθουν λεπτομερείας τῆς Ἐκκλησιολ. ἱστορίας. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ θέλω εἶναι νὰ πιστεύουν εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ὑποτάσσονται εἰς αὐτήν. Θέλω νὰ ζήσουν σὺν Ἑλληνας Χριστιανοί. Δὲν ἠμπορεῖται, Ἑλληνας ἐκπαιδευτικοί, ποῦ ἐργάζεσθε πρὸ παντὸς εἰς τὰ σχολεῖα τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως νὰ εἰσθε οὐδέτεροι καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ νὰ λέτε δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ

θησκεία γιατί τὸ παιδί, ὅταν μεγαλώσῃ θὰ διαλέξῃ ὅποια θρησκεία θέλει. Αὐτὸ καθαρὰ εἶναι μία προσπάθεια νὰ κάμετε τὰ παιδιὰ ἄθεα, γιὰ νὰ τοὺς δώσετε γιὰ σημαίᾱ τὸν ἀθεϊσμόν. Ἄλλ' ἡ ἱστορία διδάσκει ὅτι δὲν ἤμποροῦν οἱ λαοὶ νὰ ἀναπτύξουν μεγάλον μορφωτικὸν πολιτισμὸν χωρὶς νὰ προηγηθῆ βᾶθῦ θρησκευτικὸν αἴσθημα».

Μεγάλοι λόγοι, τοὺς ὁποίους εἰς μέγας ἀνὴρ, ὡς ὁ Ἰ. Μεταξᾶς, ἠδύνατο νὰ εἴπῃ. Αἰωνία του ἡ μνήμη. Ὁ Κύριος ἄς ἀναδείξῃ καὶ ἄλλους μὲ τὴν αὐτὴν πίστιν εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνήν, ἵνα ἴδῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν καλὰς ἡμέρας.

Σταθμός.

Ὡς σταθμὸς δύναται νὰ θεωρηθῆ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας, μετὰ 130 ἔτη ἔλευθέρου βίου, ἰδιοκτητήτου τυπογραφείου, χάρις εἰς τὰς ἀόκνους ἐνεργείας τοῦ Κεφαλλῆνος καθηγητοῦ κ. Ἀ. Ἀλιβιζάτου, δι' οὗ θὰ δυνηθῆ εὐχερέστερον νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰ πολλαπλᾶ αὐτῆς καθήκοντα πρὸς χριστ. διαπαιδαγώγησιν τῶν πιστῶν. Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ ἀγὼν τῆς ἐκκλησίας εἶναι πολὺπλευρος καὶ διεξάγεται διὰ πνευματικῶν μέσων καὶ τοῦ ἐντύπου, αὐτὴ ἀποκτᾶ ἐπὶ τέλους τὸ μέσον, δι' οὗ θὰ ὑπεραμύνεται τῆς ἱεραῆς αὐτῆς παρακαταθήκης καὶ θὰ διαλύῃ τὰς ἐπιθέσεις τῶν πολλῶν αὐτῆς πολεμίων. Ἀλλὰ μόνη ἡ κτήσις τοῦ τυπογραφείου, ἄνευ καταλλήλου χρήσεως αὐτοῦ, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, οὐδὲν ὄφελος θὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς χριστιανούς. Κατάλληλος δὲ αὐτοῦ χρῆσις, καθ' ἡμᾶς εἶναι ἡ ἔκδοσις βιβλίων ἱκανοποιούντων πραγματικὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν καὶ οὐχὶ ἡ ἔκδοσις περιοδικῶν. Δόξα τῷ Θεῷ, τὰ Ἐκκλησ. περιοδικὰ καὶ ὁ Ἐκκλησ. τύπος ἀνέρχονται εἰς εἴκοσι τρία. Κατὰ τι θὰ ὠφεληθῶσι οἱ πιστοὶ ἂν εἰς τὰ πολλὰ ὑπάρχοντα Ἐκκλησ. περιοδικὰ προστεθῶσιν δύο ἢ τρία ἀκόμη; Λέγομεν τοῦτο, διότι ἀνεγράφη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἡ Ἀ. Δ. θὰ ἐκδώσῃ 3 Περιοδικὰ «Ἐφημέριος», «Χαρούμενο σπίτι» καὶ «Χαρούμενα παιδιὰ». Ἡ Ἀποστολ. Διακονία δέον νὰ ἐκδώσῃ μὲ τὸ κῦρος, ὅπερ, ἔχει, τὰ συγγράμματα τῶν Μ. Πατέρων. Εἶναι λίαν λυπηρὸν δι' ἡμᾶς νὰ στεροῦμεθα τῶν Πατέρων καὶ νὰ ἐκδίδωμεν περιοδικὰ, καθ' ὃν χρόνον οἱ ξένοι ἂν καὶ ἔχωσι πολλὰς ἐκδόσεις Πατέρων, διαρκῶς ἐκδίδουν καὶ νέας. Εἰς τὴν Γαλλίαν π. χ. ἤρχισαν ἐσχάτως νὰ ἐκδίδουν τοὺς Ἑλληνας Πατέρας μὲ κείμενον καὶ μετάφρασιν, ὑπὸ τὸν τίτλον sources chretiennes, ἔν καὶ ἔχουν πολλὰς αὐτῶν ἐκδόσεις. Εἰς ἄλλα Κράτη αἱ Ἀκαδημίαι ἐξέδωκαν αὐτούς. Ἡ Ἀπ. Διακονία θὰ προσφέρῃ μεγάλην ὑπηρεσίαν, ἂν ἐκδώσῃ τοὺς Πατέρας μὲ κείμενον καὶ μετάφρασιν, ἢ ἐν ἀνάγκῃ εἰς μόνον τὸ κείμενον. Ἄς ἀναλάβουν τὸ ἔργον τῆς μεταφράσεως οἱ ὑπερεβδομήκοντα ὑπάρχοντες μας, οἱ ἔχοντες καὶ χρόνον καὶ μόρφωσιν. Πῶς οἱ ξένοι Ἰ-

εργάζηαι μᾶς παρουσιάζουν ἐκάστοτε καὶ ἔργα θεολογικά; Ἄλλα ἔργα, ἅτινα δέον νὰ ἐκδοθοῦν, φρονοῦμεν ὅτι εἶναι: τὸ Πηδάλιον Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, διὰ νὰ μάθουν οἱ ἐφημέριοι τοὺς Ἱ. Κανόνας, τὸ Σύνταγμα Ἱερῶν Κανόνων Ῥάλλη—Ποτλῆ, Αἱ φιλοσοφικαὶ μελέται τοῦ Αὐγ. Νικολάου καὶ ἡ Δογματικῆ—Ἡθικῆ—Συμβολικῆ Χ. Ἄνδρούτσου. Ἐπίσης προέχει ἡ ἔκδοσις ἐγχειριδίων διὰ τὰ μαθήματα τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν, διὰ τὰ ὁποῖα δυστυχῶς οὐδὲν ὑπάρχει, οἱ δὲ ἱεροσπουδασταὶ κοπιᾶζουν ἀντιγράφοντες σημειώσεις καθηγητῶν, τὰς ὁποίας οὗτοι τίς οἶδε πῶς καὶ πόθεν ἔχουν. Μία δὲ ἔκδοσις τῶν διηγημάτων τοῦ μεγάλου διηγηματογράφου καὶ εὐσεβοῦς χριστιανοῦ Παπαδιαμάντη πόσον θὰ ὠφελοῦσε τὴν νεολαίαν καὶ πόσῃν ἀντίδρασιν θὰ ἐδημιούργει κατὰ τῆς ἐλαφρᾶς καὶ ἡθοφθόρου συγχρόνου φιλολογίας! Πόσοι σήμερον ἐρευνοῦν τὰ παλαιοπαλαιὰ διὰ νὰ εὕρουν τοῦ Χρυσοστόμου τὰ ἅπαντα τοῦ Γαλανοῦ, ἢ ἓνα βιβλίον τοῦ Παπαδιαμάντη! Ἡ ἔκδοσις τῶν Πατέρων θὰ ἀποτελέσῃ τίτλον τιμῆς διὰ τὴν Ἄποστ. Διακονίαν.

Διὰ τῆς προσευχῆς.

Αἱ 9 ἀδελφαὶ Ἱ. Μοναί, αἵτινες, παρὰ τὰ μοναχικὰ θέσμια, τὰς συστάσεις φίλων τοῦ Ἁγίου Ὅρους καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας, ἀκολουθοῦν τὸ ἰδιόρρυθμον σύστημα, εἶναι, φρονοῦμεν, καιρὸς νὰ διορθώσωσι τὸ ἄτοπον τοῦτο μὲ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Μεγ. Νηστείαν, ἵνα μὴ ἔχη ἀφαρμογὴν ἐν αὐταῖς τὸ τοῦ Προφήτου «ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὐρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν» (Ἡσαΐου ΝΗ' 4). Ἡ οὐχὶ εὐχάριστος θέσις τῶν Ἱερῶν αὐτῶν Μονῶν δὲν ἐμβάλλει αὐτὰς εἰς σοβαρὰς σκέψεις; Θὰ ἀνεχθῶσιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν αἰωνόβιοι Μοναὶ νὰ καταρρεύσωσι; Κατάρρευσιν δὲ ἐπιφέρει τὸ ἰδιόρρυθμον. Ἡ προσευχὴ εἶναι παντοδύναμος. Ἄς τὰς βοηθήσωμεν ὅλοι προσευχόμενοι πρὸς τὸν Κύριον νὰ τὰς φωτίσῃ καὶ βοηθήσῃ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν κανονικὴν Μοναχικὴν ὁδόν. Τῶρα τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστὴν εἰς τὰς ἰδίας καὶ κοινὰς προσευχὰς μας ἄς προσευχώμεθα ὅλοι ὑπὲρ τῶν ἰδιορρυθμιτῶν ἀδελφῶν μας, ἵνα νικήσωσι τὸν πειρασμὸν τοῦ ἰδιορhythμου καὶ γίνῃ καὶ εἰς αὐτὰς ὅτι λέγει ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος διὰ τοὺς ἀληθεῖς Μοναχοὺς «Μία τράπεζα πᾶσι καὶ τοῖς διακονοῦμένοις καὶ διακονοῦσι, τὰ αὐτὰ ἐδέσματα, τὰ αὐτὰ ἐνδύματα, τὰ αὐτὰ οἰκήματα, ἢ αὐτὴ δίαίτα. Μέγας ἐστὶ ὁ τὸ εὐτελεὲς ἔργον ἀρπάξων. Οὐκ «ἔστι τὸ» ἐμὸν καὶ τὸ σόν, ἀλλ' ἐξώρισται τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ μυρίων αἵτιον πολέμων» (ὁμιλ. ΟΒ' Μάτθ. § Γ').

ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ἱερὰ Κοινότης. Δι' ἀποφάσεως τῆς διαλυθείσης περυσινῆς Ἱ. Κοινότητος ὠρίσθη ὡς ἡμέρα συγκλήσεως τῆς νέας τοιαύτης τοῦ ἀρχαίου ἔτους ἢ 14ῃ Ἰανουαρίου, ὅτε καὶ συνεκροτήθη αὐτὴ εἰς σῶμα. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀποφάσεων αὐτῆς ἀπεφασίσθη ὅπως ἐνεργηθῆ ἔργον μεταξὺ τῶν 20 Ἱ. Μονῶν διὰ τὴν ἀγορὰν 200 τετραγ. μέτρων ψάθης ἐπιστρώσεως ἐκ φυσικοῦ χρώματος Κοκοφοίνικος καὶ δωρηθῆ εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ ἐν Λέρῳ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος «Βασιλικαὶ Τεχνικαὶ Σχολαὶ» εἰς τὸν ὁποῖον ἐκκλησιάζονται 1.300 νέοι οἴτινες ἐν τῷ Ἰδρύματι τούτῳ ἐκμανθάνουν ἀνά μίαν τέχνην τῆς ἐκλογῆς των.

Οἰκονομικὴ ἀνασυγκ. Ἁγ. Ὁρους. Τὸ Β. Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸ Σ. Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅτι κατόπιν τῆς ἐπελευθέρσεως σημαντικῆς περικοπῆς τῆς Ἀμερικανικῆς βοήθειάς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ, δὲν πρόκειται νὰ λειτουργήσῃ ἢ προβλεπομένη ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Ἁγ. Ὁρους. Ἐν συνεχείᾳ γνωστοποιεῖ ὅτι καταβάλλεται προσπάθεια ὅπως διατεθῆ ποσὸν τι παρὰ τῆς ἀρμοδίου ὑπηρεσίας ἐπὶ τῷ τέλει πραγματοποιήσεως τουλάχιστον τῶν πλέον ἐπιγεουσῶν ἐπισκευῶν εἰς κινδυνεύοντα μνημεῖα τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἀφίξεις. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν διάστημα ἐπισκέφθησαν τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Μονὴν οἱ ἑξῆς ἐπισκέπται τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Οἱ κ. κ. Τζῶν Τόλα Ἑλληνομαθὴς Ἀμερικανὸς ὑπὴκοος, Λεοπόλδος Κούμπαλεκ Αὐστριακὸς φοιτητὴς, Λοθέρ Μπάρ Γερμανὸς φοιτητὴς, Κ. Μωριάτης ξυλέμπορος ἐκ Ναυπλίου, Ἄλ. Παπαγιάννης ξυλέμπορος ἐξ Ἀθηνῶν, Γ. Λαμπριανίδης ἔμπορος, Κ. Γάρος τοπογράφος καὶ Γ. Καρακούτας μηχανικὸς ἐκ Θεσπλονίκης.

— Ἐπίσης κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς (2 Φεβρουαρίου) ἐπισκέφθησαν αὐτὴν ὑπερεκατὸν ἄτομα μοναχοὶ καὶ κοσμικοὶ διαμείνοντες ἐν Ἁγίῳ Ὁρει.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Κ. Λαφαζάνον και Καν Ε. Πάλπα Λωελ Μασσαχουσέτης. *Ελάβομεν ἀνά 10 δολλάρια και ἐξετελέσαμεν τὴν ἐπιθυμίαν σας. Σὰς ἐνεγράψαμεν και διὰ τὴν τακτικὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ μας.

— Καν Λουκ. Τζανετάτου Σάμην Κεφαλ. *Ομοίως 25.000. Δρχ.

— Γνωστοποιούμεν πρὸς ἅπαντας τοὺς αἰτήσαντας τὴν ἐγγραφὴν των διὰ τὴν τακτικὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ μας ὅτι ἐνεγράφησαν.

Δ Ω Ρ Ε Α Ι

Κατὰ τὸ τελευταῖον δὶμνηνον μᾶς ἐστάλησαν αἱ ἐξῆς δωραὶαι πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ παρόντος περιοδικοῦ:

Οἱ κ. κ. Γ. Λάσκαρης Δικηγόρος ἐν Ἀργοστολίῳ (2α) και Γ. Παπαδιαμαντῆς ἐν Θεσπλίκη ἀνά 50.000 Δρ.. ἱεροδ. Ἀνδρόνικος Μαρίνος Θεσπλίκη 45.000, Γ. Μπαλανίκας Καρυαὶ 40,000, Ἰ. Τσαμᾶκος Δ)τῆς Ξεν. Ἐρέχθειον Ἀθῆναι, Ν. Πελεκούδας Βραχνεῖκα Πατρῶν, ἱερομ. Χρυσόστομος και ἱερομ. Στέφανος Κουτλουμ. Κελλιῶται ἀνά 25.000, Χαρ. Παπαναργύρου Συνορχης ἐ. ἀ. Θεσπλίκη, ἀνώνυμος προῖστ. Λαύρας και μον. Πέτρος Λαυριώτης ἀνά 20.000 και Δ. Καραμπέτσος Ὀκτωινὰ Εὐβοίας 10.000 δρχ.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς.

Ὅταν θὰ θελήσης νὰ κάμης ἀρχὴν ἐναρέτου ζωῆς ἐτοίμασον πρῶτον τὸν ἑαυτὸν σου νὰ ὑπομείνης τοὺς πειρασμοὺς τοὺς ἐπερχομένους ἐπὶ σὲ και μὴ διστάσης διόλου. Συνήθεια εἶναι εἰς τὸν ἐχθρόν, ὅταν ἴδῃ ἄνθρωπὸν τινα ν' ἀρχίξῃ μετὰ θερμῆς πίστεως ἀγαθὴν ζωὴν, νὰ παρεμβάλλῃ εἰς αὐτὸν διαφόρους και φοβεροὺς πειρασμοὺς ἵνα ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου κυριευθῇ ὑπὸ φόβου και ψυχρανθῇ ἢ καλῇ αὐτοῦ προαίρεσις εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δυνηθῇ και πλησιάσῃ πρὸς τὴν θεάρεστον ζωὴν. Οὐχὶ δὲ ὅτι τοιαύτην δύναμιν ἔχει, ἀλλὰ συγχωρεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἢ ἐπέμβασίς του πρὸς δοκιμασίαν, ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τοῦ δικαίου Ἰᾶβ. Σὺ λοιπόν, φρόντισε νὰ ἐτοιμάσης τὸν ἑαυτὸν σου ἵνα ἀνδρείως ὑποδεχθῆς τοὺς πειρασμοὺς ποὺ ἀκολουθοῦν τὴν ἐνάρετον ζωὴν και τότε θὰ κάμης ἀρχὴν αὐτῆς. Διότι ἐάν δέν ἐτοιμασθῆς διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν πειρασμῶν θὰ μείνης μακρὰν τῆς ἐργασίας τῶν ἀρετῶν.

*Αββᾶ Ἰσαὰκ

